

1697.

1. Bodinus, Henricus: Disputatio inang. juridica ad l. milites

II. C. de quaestione.

2<sup>a</sup> Bodinus, Henricus: Theses inaugurales circa processum inquis.  
in Foris. 2 exempl. 1699 et 1715

3<sup>a</sup> Bodinus, Henricus: De jure circa ebrietatem. 4 exempl.  
1697, 1705, 1746 et 1750

4<sup>a</sup> Bodinus, Henricus: De sodomia. 3 exempl. 1697 et 1749

5<sup>a</sup> Bodinus, Henricus: De abusu et usu Torturae.

5<sup>b</sup> Bodinus, Henricus: De usu et abusu Torturae.  
2 exempl. 1726 et 1735

6. Cellarius, Christophorus; Præceptor: Elegantioris Litteraturae  
Collegium . . . domus aperit, commendat.

7. Hoffmannus, Fritzerius: De salubritate fluvius decem.  
christiani.

8. Hoffmannus, Fritzerius: De fistularum nova, tuba ac  
Compendiosa tractatione.

- 9<sup>a et 6</sup> Ludovicus, Joh. Pider: De jure, quod sibi Galliarum  
rex in Lotharingiam protulerit usque ad hunc diem  
scripta dissertatio, rerum serie et duce temporibus usque  
producta. 2 Exempl. 1697 et 1712.
10. Schneider, Johann Friedmann: De dominio eminente  
habito respectu ad jus subditiorum
11. Stahl, Georgius Ernestus: De impotentia viri.
12. Stahl, Georgius Ernestus: De morte retrograta.
13. Staritski, David: De donationibus principum imperii
- 14<sup>a, b, c</sup> Strijkius, Joannes Samuel: De sanctitate resistentium  
3 Exempl. 1697, 1739.
- 15<sup>a et 6</sup> Strijkius, Joannes Samuel: De juramenti Calumnial  
remissione. 2 Exempl. 1697 et 1725.



9

10

11

12

13

14

15





1697 40  
2. D. B. F. IV.  
DISSERTATIO JURIDICA SOLENNIS  
LOCO INAUGURALIS

De  
**BODEMERIA,**

QUAM  
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,  
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,  
DN. FRIDERICO WILHELMO,  
MARCHIONE BRANDENBURG. ELECTORATUS  
HÆREDE. &c. &c. &c.  
IN INCLYTA ACADEMIA FRIDERICIANA  
EX DECRETO ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ  
P R Æ S I D E (6/2)

DN. HENRICO BODINO,  
POTENT. ELECT. BRANDENB. CONSILIARIO. ECCLESIAST.  
IN DUCATU MAGDEBURGENSI GRAVISSIMO, PROFESSORE  
JURIS ORDINARIO, ET FACULT. JURID.  
h. s. DECANO,  
PATRONO, PROMOTORE AC HOSPITE  
SVO DEVENERANDO,  
PRO LICENTIA

Summos in utrôque jure honores & privilegia Do-  
ctoralia quancumque capessendi,

D. XVII. DECEMB. ANNO M DC XCVII.  
horis ante- & pomeridianis

IN AUDITORIO MAJORI  
Publico Eruditorum examini submitti

HENRICUS RADEMIN Hamburgensis.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,  
LITERIS JOHANNIS JACOBI KRESSII, ACAD. TYPOGR.



DISSERTATIO JURIDICA SOLEMNIS  
LOCO INAUGURALIS

BODEMERIA

MA GUSTAVO GENTISSIMO  
DNI. FREDERICI WILHELMO  
MARCHIONI BRANDENBURGICO  
HEREDI &c. &c.

DEO

IN ACADEMIA FREDERICIANA  
EX DECRETO ILLUSTRISSIMAE  
PRAESIDENTIS

D. HENRICHUS RADENIUS  
IN ACADEMIA FREDERICIANA  
EX DECRETO ILLUSTRISSIMAE  
PRAESIDENTIS

PATRIAE  
SACRUM.

PRAESIDENTIS  
PRO LICENTIA

Summo in aequo hinc honores & privilegia Do-  
ctoris dandi deinde capessendi.

D. MDCCLXXV. ANNO M. DC. LXXV.

IN AUDITORIO MAIORI

HENRICHUS RADENIUS  
HABITANS IN HAMBURG

HABITANS IN HAMBURG  
JACOBI KRUMHOLTZ





CUM DEO!

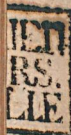
THES. I.



Uanquam diffiteri non liceat, pleraque quæ de Vocis alicujus origine in commune dicuntur, in meris conjecturis consistere, parumque adeo certi de ejus Etymologia afferri posse, nihilò tamen minus investigationem ejus omnino derelin-

quere velle, contra receptum in conscribendis disputationibus morem non minus, quam & imperfectionis signum esse fortè nonnulli judicarent. Et ideo ne statim ab initio in illorum censuram incidam acturus in præsens de BODEMERIA, pauca de origine & natura hujus vocis, qualis nimirum sit & unde descendat, præmittere necessarium esse existimo. Latinam eam non esse nisi terminatione sua, sed germanicam indubitatum erit, quænam vero vox ejus quasi radix sit nondum satis constat; Primum tamen locum, (quod & ab aliis notatum & fere communiter comprobatum esse observavi,) vendicat sibi germanica vox boden quæ carinam seu fundum significat, cum quo convenit antiqua Britannorum vox *Bodo* seu *Bodum* quod fundum aut profundum significat teste *Cambdeno in Britannia p. 149.* Ut proinde quando dicimus Bodemeriam contrahere Germ. bodmen / hoc sit quasi *auf den Boden* / seu ut loquuntur inferioris Saxonie incolæ *op den Bodden of den Kiel* i. e. in fundum

*Etymologia vocis Bodemeria*



A

&



& trabem quasi fundamentalem navis pecuniam accipere vel dare. Quanquam enim in hoc negotio tota navis vel pars ejus obligetur; Carina tamen fundamentum navis est & ejus caulam tota sequitur proprietates *l. 6. ff. de Rei Vind.* Hinc carina der *Boden* / alias *dat Ruhn int Schip* hoc loco per Synecdochen partis pro toto, sumitur pro tota nave, prout videre est *in privileg. Hans. Dan. art. 50 dan apud Marquard. p. m. 253. & in Stat. Hamburg. P. 2. tit. 14. art. 7. & in jure maritimo Wyszbycensi art. 40.* Et ideo quicquid in usum navis acceptum vel creditum est, id in carinam seu totam navem acceptum vel creditum esse censi debet. Atque hinc sunt illæ phrasæ *Bodmen / Geld auff Bodmery nchmen / auff das Schif bodmen /* & quæ sunt aliæ tam in Statutis Patriæ meæ & aliorum locorum quam consuetudine & loquendi modò, inter mercatores usitatò, receptæ. Cæterum credibile quoque est nec absurdum dicere *Bodemariam* vel à voce Germanica *Both* quæ naviculam significat *v. Stypm. de jur. Marit. P. 3. Cap. 3. n. f.* unde *Boths Deute*; vel à vocabulo Germ. *Boett* quod propriè quidem duas extremas navis partes à latere sibi invicem oppositas demonstrat, impropriè autem pro ipsa nave accipitur *v. Ord. Naut. Civ. Hanseat. tit. 4. art. 23. Stat. Hamb. P. 2. tit. 15. art. 2.* vel à verbo *beterm* *h. e. bessern* seu *verbessern* quoniam *Bodemaria* plerumque in refectionem navis fit, dictam esse; verum hæc tamen exinde minus negotio ipsi sua constabit autoritas propositusque scopus, cum ad materiæ tractationem parum vel nihil conferat, sive hanc seu illam vocis derivationem arripere velis, maxime, cum ab ejusmodi lusionibus

nibus in jure nostro firmum aliquod argumentum deducere non liceat.

Th. II.

Sumitur autem vox BODEMERIA potissimum tripliciter (1.) & communiter pro ipsa usura pecuniâ Magistro navis vel Exercitori mutuo datâ redactis. Quoniam enim sub gravioribus usuris pecunia datur, effectus adeptus nomen à causa, ipsa usura vocatur BODEMERIA, prout illud inter alia perspicue ex *Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 5. art. 8. ib. Den Hauptstuhl sampt der aufgelauffenen Boddemerey* demonstratur *Conf. Seypm. P. 4. c. 2. n. 125. Kuriko Comment. ad dict. Ord. tit. 6. art. 1. p. m. 170.* quo sensu describitur Bodemeria, quod sit *Usura que datur ex pecunia nautica juxta modum conventionis v. Borcholt, tract. de Naut. sec. cap. 1. n. 2.* (2.) sumitur Bodemeria pro ipsa re seu pecuniâ à Creditore ad navis usum mutuo datâ *Salmas. cap. 2. de Usur. p. 23. 24.* quo sensu describitur quod sit *talis pecunia, quam Quis recepto in se dubii Eventus periculo alicui sub certis usuris tanquam periculi compensatione mutuo dat. v. Loccen. de jure Maritimo lib. 2. cap. 6. n. 2.* (3.) Sumitur Bodemeria pro ipso negotio seu contractu quodam mutui inter mutuantem Creditorem & mutatarium debitorem inito. Et hanc vocis acceptionem nunc nostram facimus eamque circiter (perfectam enim definitionem qua *ἐπιτοκία* sapiat Philosophicam non promittimus) sic describimus: BODEMERIA est *Conventio quaedam qua sub spe majoris lucri certa pecunia vel res alia navigatur mutuo datur, hac lege ut salva nave fors cum usuris conventis reddatur, pereunte autem nave nihil penitus debeat, relicto sibi hypothece loco navigii fundè Conf.*

Bodemeria  
homonymis

Definitio  
Bodemeria



Marquard. de jure Commers. lib. 2. cap. 8. n. 68. Cujus descriptionis singula membra in ipsa tractatione prolixius explicata clarius patebunt.

Th. III.

Synonymia.

Dicitur Bodemeria alias Nauticum foenus l. 1. ff. C. de Naut. foen. Usura nautica Seypm. P. 4. C. 5. n. 125. modò mutuum navale, Creditum maritimum Nov. 106. pr. l. 6. ff. de Naut. foen. l. ult. C. eod. Sæpissime pecunia trajectitia, quæ omnia tamen quomodo acuratus loquendo à se differant, ex infra dicendis sub affinis patebunt. Germanis dicitur Boemerie/ Bodmerie/ Bodmerrei/ Bodmerreyre. Lucen. all. lib. 2. cap. 6. n. 1.

Th. IV.

Præmissa  
divisione  
nautici fo-  
noris impro-  
prium & im-  
proprium

Considera-  
tur tan-  
tum, quòd  
olim nauti-  
ci foenoris  
fuerint tres  
Species.

Quomodo olim Nauticum foenus in proprium & improprium seu terrestre divisum fuerit, hoc quoniam à re nostra alienum præmittimus, nisi, quæ iterum infra sub Affinis de eo dicenda sunt. Nunc saltem hoc dicimus quod olim Species Nautici foenoris fuerint tres. PRIMA erat, qua Creditor periculum pecuniæ datæ in se suscipiebat per totam navigationem, quam longa etiam futura esset absque temporis mentione & sic tam in abitum quam reditum tam in meatum quam remeatum, nec debitor quicquam reddere obstrictus erat nisi nave salva, ad locum illum à quo solverat, redeunte. Hujus Exemplum est in l. 1. C. de Naut. foen. & in l. 122. S. 1. ff. d. Verbor. obligat. ubi quis periculum ex Beruto usque Brentesium & rursus ex Brentesio usque Berutum in se suscepit. SECUNDA Species erat, qua Creditor periculum pecuniæ in se suscipiebat usque ad illum locum quem nave petebat mercator, & sic in abitum saltem s. meatum. Cujus Exemplum est in l. 3. C. de Naut. foen. ubi quis



quis ex portu Salonitano pecuniæ periculum usque in Africam suscepit & ita medii temporis & regressionis nullum periculum sustinuit; & tunc solutio fiebat Servo qui simul mittebatur *l. 4. §. i. ff. de Naut. fœn. l. 122. ff. de Verb. obl.* Vel factori Creditoris in eo loco qui petebatur, vel in reditu demum *l. 3. C. de Naut. fœn.* TERTIA Species erat, qua Creditor saltem per certum tempus & certos dies expressos periculum pecuniæ datæ in se suscipiebat, & tunc, si navis salva in portum venisset, Creditori repetitio pecuniæ datæ cum usuris competeat, si verò navis intra præstitutos dies amissa aut alio modo absque culpa Debitoris periisset, & Suum perdebat Creditor, obligatione quippe, cum non existeret conditio, deficiente. Hujus Speciei mentio fit in *l. 4. ff. de Naut. fœn. ibi post diem præstitutum item l. 6. C. eod. ibi intra præstitutos dies* & alibi passim. Atque hæc quidem tam apud græcos quam Romanos ita servari solitum erat. Hodie quam Bodemeria à Veterum nautico fœnore in non paucis distet, cum tamen ea licentia quæ veteribus concessa erat, modo durius modo lenius quoad periculi susceptionem se obligandi nobis hodie adempta non sit, non video quid obstat quin & hodie triplici modo Bodemeriam iniri posse statuamus, prout supra dictum.

Th. V.

Causa Efficiens Bodemerix est vel *generalis* vel *specialis*. Generalem quoad rem ipsam & quatenus ut Contractus consideratur æquitatem dico & jus gentium. Ex gentium enim jure omnes omnino contractus qui ad commodam rerum & officiorum in Civili Societate communicationem necessarii & idonei videntur (quorum in numerum sine dubio Bodemerix Contractus referendus

*quatuor species etiam hodie obtinere possunt.*

*Bodemeria causa efficiens est vel generalis scilicet æquitatis & jus Gentium.*



dus est estimari certum est. Accedit æquitatis ratio  
 quæ suadet, non solum, ut proximum nostrum pecuniâ  
 nostrâ, sicubi opus est, adjuvemus, sed etiam ut exinde,  
 quod pecuniâ nostrâ quæ alioquin in usus proprios con-  
 verti poterat, diutius carere cogamur, lucrum & commo-  
 dum aliquod sentiamus. Quoad nomen vero & certas  
 qualitates, nimirum quod sub usuris gravissimis, item eò  
 pacto fiat, ut salvâ nave fors cum usuris simul reddatur,  
 pereunte vero nave ipsa etiam fors amittatur, cum  
 tamen aliâs res pereat suo Domino *l. 9. C. de pign. act.*  
 & amisso licet pignore personalis tamen contra debi-  
 torem remaneat actio *l. 5. C. Eod.* quoad has inquam  
 & reliquas qualitates causa Efficiens Bodemeriz gene-  
 ralis sunt leges Civiles, statuta Civitatum maritimarum,  
 nec non imprimis usus & Observantia *Conf. Nov. 106. in pr.*  
 Specialis verò causa Efficiens Bodemeriz est Voluntas  
 & Consensus contrahentium, Creditoris sc. pecuniam  
 fœnori dantis & Debitoris sub fœnore eam accipientis,  
 pecuniæ traditione confirmatus.

*Leges Ci-  
 viles, ac Sta-  
 tuta civita-  
 tum mari-  
 timarum*

*vel specia-  
 lis scilicet  
 consensus  
 contrahen-  
 tium.*

Th. VI.

*Subjectum  
 Bodemeriz  
 sunt, qui  
 contrahere  
 possunt.*

Subjectum Bodemeriz sunt personæ contrahen-  
 tes, Creditor & Debitor; Creditores sunt illi qui pecu-  
 niam suam fœnori Nautico exponunt, Germ. *welche  
 Geld auf Boddemerz thun* / Debitores sunt qui eam  
 sub fœnore accipiunt. Quanquam autem olim hanc  
 conventionem sub pœnâ Caduci pecuniæ datæ in cari-  
 nam, pro dimidiâ parte fisco Civitatum Hanseaticarum,  
 pro alterâ civitati, unde navis proficiscitur, & sub pœnâ  
 marcæ auri, si Magister navis hoc fecerit, similiter pro  
 dimidiâ parte applicandâ fisco Civitatum Hanseatica-  
 rum, alterâ Civitati, quò navis dirigitur, fuisse prohibi-  
 tam ex copia manuscriptorum juris Lubec, articuli, super quò  
 Wis



Wismarienses Senatum Lubecensem ann. 1581. consules-  
 runt, scribat Stypmannus *lib. 4. cap. 5. num. 93.* Quia ta-  
 men referente eodem Stypmanno l. c. in Responsoriis  
 Senatus scriptum est, hanc prohibitionem jam eo tempo-  
 re fuisse antiquatam, dabitum non est, quin istiusmodi  
 Conventio sit licita. De creditoribus igitur generali-  
 ter notandum, quod omnes illi, qui alias contrahere pos-  
 sunt, de quibus vid. Struv. *Exerc. ff. 6. th. 36. & seq.* Ei-  
 dem quoque bodemeriam inire non prohibeantur:  
 quod tamen limites velim (1) Si potestas hæc contrahen-  
 di statuto aut consuetudine restricta sit, prout illud sta-  
 tuto Gedanensi *P. 3. c. 3. art. 19.* quoad peregrinos fa-  
 ctum esse testatur *Kurike ad Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 5. testas Con-*  
*art. 1.* cujus verba hæc sunt: *Etsi autem pecunia hac Nau-*  
*tica de jure communi ab omnibus non solum promiscue ac-*  
*cepti, sed etiam dari possit, de jure tamen civitatis Gedanen-*  
*sis Naucularis & Exercitoribus licitum non est pecuniam ta-*  
*lem à peregrinis accipere, si per ordinarios proxenetas eam*  
*à Civibus obtinere queant, quod si quis contraegerit pri-*  
*ma vice quartâ pecunie parte, secundâ, parte dimidiâ, &*  
*tertiâ totâ summâ excidere debet.* H. J. (2) limita si di-  
 gnitas & personæ conditio hæc prohibet. Sic olim Præ-  
 sidibus provinciarum pecuniam mutuam dare fœnus-  
 que exercere, quamdiu durabat ipsorum Magistratus  
 non licebat *l. 33. ff. de reb. cred.*, quod jure Codicis am-  
 pliatum est ut neque per Suppositas personas illis id li-  
 ceat *l. 3. C. Si cert. pet.* forte ne Præsides lucri & quæstus  
 amore curam provinciæ negligenter, vel ne per metum  
 potestatis, subditi cogentur cum ipsis negotiari, ex qui-  
 bus forte colligere licet, hodiernis etiam Magistratibus,  
 imprimis iis, qui litibus Bodemerix decidendis præsumt,  
 huic negotio vacare jure non licere conf. *Grot. introd. ad*  
 Ju-

*nisi his spe-*  
*ciali lege vel*  
*statuto po-*  
*testas Con-*  
*trahendi re-*  
*stricta sit*  
*vel dignitas*  
*& conditio*  
*persona hoc*  
*prohibeat*  
*Sic prohibi-*  
*ti est præsi-*  
*dis provin-*  
*ciarum*



*Jurisp. Bat. lib. 3. c. 24. §. 2. alle Lüteden/ quod quidem de Ju-  
dice & Assessoribus Camera Imperialis per Ord. Cam. Spir.*

*Assessoribus  
Camera*

*p. 1. th. 6. §. 1. certum est. Cæterum quid in quaque regione  
usu obtinuerit, respiciendum est. De lege Thebanorum  
vid. Aristoteles 3. Polit. 3. Clericis quoque & Sacerdoti-  
bus pecuniam suam nautico fœnori exponere non licet  
c. canonum 14. qu. 4. quoniam hoc est negotiari, negotia-  
tio autem nimium implicat animum secularibus curis,  
& à Spiritualibus retrahit, sed nemo militans Deo im-  
plicare se debet negotiis secularibus, quamvis si de facto  
nostrorum Sacerdotum quis pecuniam nauticam alicui  
dederit, jure repetendi istam summam cum usuris exci-  
dere eum non dixerim, quid enim si in necessitate Con-  
stituto nemo alius succurrere voluerit aut potuerit? Cæ-  
terum, extra supradictos casus quilibet qui habet libe-  
ram rerum suarum administrationem & alienationem, is  
quoque non prohibetur pecuniam suam fœnori nautico*

*Clericis &  
Sacerdoti-  
bus:*

*Pupillus, qui  
non habent  
liberam re-  
rum sua-  
rum admi-  
nistratiõem.  
Pupillus tu-  
men cum tu-  
toris aucto-  
ritate in  
contrãctu  
Bodemeria  
se aliis obli-  
gare potest.*

*exponere, Bodemeria enim est Species alienationis, hinc  
firmiter colligo: Cuicumque non competit facultas  
bona sua alienandi (ut pupillo, prodigo, furioso qua tali,  
minori, filio familias extra bona adventitia & castrensia,  
mulieri non mercatrici.) Eidem quoque interdicitum  
est bodemeriam contrahere. Sed de pupillo tutoris au-  
toritate non interveniente dubium non est, quin pecu-  
niam suam fœnori nautico exponere nequeat cum ef-  
fectu scilicet obligandi se debitoribus suis: de eo tamen  
magis dubitatur num id possit pupillus accedente Tu-  
toris autoritate & Consensu, seu num id possit Tutor no-  
mine pupilli? Et puto posse quidem, sed teneri pupillo  
in eventum de omni damno. Modo non Pater pupilli ista  
negotiatione uti solitus fuerit, tum enim *arg. l. 1. ff. de Neg.  
gest.* tutorem de damno emergente non teneri existimo.*

VII. Per-



Personæ, quæ pecuniam sub fœnore accipiunt, *Persona pœ-*  
 Germ. *welche bodmen / oder Geld auf Bodmery* *uniam sub*  
*nehmen / sunt Magister navis, Exercitor, & qui Exercito-* *fœnore ac-*  
*ris vice est, conductor navis per averfionem. Magister,* *cipientes*  
*ita dictus quod magis quàm cæteri ad follicitudinem & sunt Magi-*  
*diligentiam rerum, quibus præest, adstringatur l. 57. ff. de ster navis &*  
*v. s. hoc loco est is, cui ab Exercitore totius navis Exercitor*  
*exercitium demandatum est. Dixi ab Exercitore, quò*  
 ipsò non nego etiam ab eò, qui navem per averfionem *Ille qui na-*  
 conduxit, Magistrum quem velit, præponi posse, cum per *vem per a-*  
 omnia hic habeatur pro Dominò navis, & insuper *verfionem*  
 certum sit, etiam ab ipsò Magistrò alium præponi & sub- *conduxit, ut*  
 stitui posse; quamvis enim aliàs, ubi in duffria personæ *Varus Do-*  
 electa est alius substitui non possit, utilitate tamen publi- *minus Ma-*  
 cã suadente, jure quòdam singulari hoc ita constitutum *gistrum*  
 est. Sæpe etiam tales casus accidunt, ut alium substitui o- *præponere*  
 mninò necesse sit, veluti si prior Magister navis publice *potest navis,*  
 retentus navigare prohibitus fuèrit, vel morbò impedi- *& ipse Ma-*  
 tus navigare non possit, & si quæ sunt alia impedimenta. *gister aliam*  
 Ampliatur ergo prædicta regula (1) etiam si minus ido- *substituere*  
 neus sit, qui substitutus est, omnia enim facta Magistri, ad *potest.*  
 negotium cui præpositus est spectantia, præstare de- *etiam si sub-*  
 bet is, qui eum præposuit l. 1. §. 5. ff. de Exerc. Act. si ta- *stitutus mi-*  
 men damni quid ob hanc causam Exercitor patiat, ha- *nus idoneus*  
 bet eò nomine cum primò Magistrò actionem locati, si *fit.*  
 conduxerit ejus operas, vel Mandati, si gratuita operas *vel Exerci-*  
 præstet Magister l. 1. §. 18. ff. de Exerc. Act. (2) etiam si Ex- *tor sic Magi-*  
 ercitor sic Magistrum præposuerit, ne alium ei liceret præ- *strum præ-*  
 ponere, aut si nominatim prohibuerit, ne hòc vel illò *posuerit, ne*  
 utatur Magistrò, eousque enim producenda est utilitas *alium ei li-*  
 Navigantium §. 5. all. 1. & suasit hanc juris singularitatem *ceret præpo-*  
 B tem

LIBR. RS. LIE

tem necessitas, ne deciperentur, qui cum Magistrò navis, quisquis ille sit, contrahunt, ignari conditionis Ejus, de quà ut inquiratur sæpe nec locus patitur nec tempus l. 1. pr. ff. d. l. Hinc nullum est dubium, quin ob pecuniam

*Nec opus est, ut Magistro exercitium navis & potestas contrahendi expresse concessa sit Nec status habetur ratio.*

ab istiusmodi Magistrò fanori acceptam, *was ein solcher Schiffer gebodmet* plenariè obligetur Exercitor. Unde palàm deducitur non opus esse, ut expressis verbis exercitium navis Magistro demandatum, & potestas mutuam contrahendi concessa sit, cum & prohibente licet exercitore utrumque, tamen navem efficaciter exercere quis possit, sed de his infra pluribus. Ceterum nihil interest, cujus conditionis Magister sit, liber an servus, imo nec ætatis habetur ratio, cum omne datum uti omne emolumentum, quod ex hac præpositione descendit, in Exercitorem redundet. *arg. l. 23. ff. de Min.* Solent autem hodie non nisi constantes, id est justæ ætatis & quidem præstitò ab illis de fidelitate juramentò, Magistri eligi, quod & nonnullorum locorum statutis expresse ita cautum est.

Th. VIII.

*Differentia inter Exercitorem, & Magistrum navis.*

Exercitor differt à Magistrò navis eò quod Exercitor navis plerumque sit extra navem, Magister vero semper sit in nave; tum, quod ad Magistrum navis nisi simul sit Dominus navis, non nisi illud quod inter ipsum & Exercitorem pactum est, tanquam merces, ad Exercitorem vero omnes navigationis fructus perveniant, hinc definitur, quod sit *is ad quem omnes obventiones & redditus navis perveniunt.* Ceterum Exercitorem esse, est ex genere permissorum, hinc quicumque naturà vel lege expresse non prohibetur, Exercitor esse potest; Parvi enim refert juxta Ulpianum l. 1. §. 16. ff. de Exerc. Act. Masculus sit, qui exercet, an femina, Pater-

*Exercitor esse potest qui naturà vel lege non prohibetur*

Paterfamilias an filiusfamilias vel servus, modo filius fam. Patris, & Servus Domini nomine id faciat *d.l. 1. §. 19.* nec pupillus tutoris autoritate exercitor esse prohibetur *d.l. 1. §. 16.* Mulieribus quoque Exercitricibus esse & Magistris habere expressè permissum est *d.l.* nec est quod metuant contrahentes cum foeminâ Exercitrice, seu Magistro ejus: *Quamvis enim mulieres ad aliorum Contractus accedentes efficaciter non obligentur, suum tamen gerentes vel per se, vel per Mandatarium, dubium non est quin teneantur.* De Conjugatâ autem muliere quid juris sit queritur? Et quanquam jure Civili illa invitâ etiam maritô in bonis paraphernalibus, in quibus prohibente muliere nullam communionem habet maritus *l. 8. C. de pact. Conv.* exercere possit; hodie tamen ubi juxta plerorumque locorum consuetudines in perpetuâ maritorum curatelâ sunt mulieres, de bonis suis liberè disponere nequeunt, inde nec ex Contractu consensu mariti initô obligantur, exceptis palâm negotiantibus quæ in negotiatione, quam exercent, se, Virosque suos obligandi potestatem habent. *Sand. decis. Frisic. lib. 2. tit. 4. def. 3. & 4.*

*Mulier conjugata de jure civili in bonis paraphernalibus Exercitrix esse potest, hodie plerumque secus*

Th. IX.

Succedit tertia persona quæ pecuniam sub foenore accipit nempe Conductor navis, qui per omnia habetur loco Exercitoris, quamvis Dominus navis non sit, modò tamen non partem navis, sed totam navem per averfionem conduxerit, ut vero in perpetuum navis conducta sit, non est necesse, sed sufficit si ad tempus aliquod ad unam vel plures navigationes id factum sit. Quid autem sit per averfionem conducere, obiter hic explicandum est. *Connan, lib. 7. Com. cap. 10. n. 6.* quem sequitur Marquard

*Tertia persona pecunia sub foenore accipiens est conductor navis*



*Explicatio  
conductio-  
nis per aver-  
sionem.*

*de jure Commere. lib. 2. c. 10. n. 11. tunc putat per averfio-  
nem (non legit averfionem, quanquam hæc lectio ferè  
communiter inter DDres recepta fit) navem conduci,  
quando Conductoris periculo conducitur. Aliter explicat  
Alciatus lib. 6. *πεπέγωρ* c. 28. & lib. 7. c. 11. Alii ut We-  
fenb. tit. ff. de Exerc. Act. n. 4. Brunnem. ad l. 1. §. 15. ff. de  
Exerc. Act. tunc putant per averfionem navem conduci,  
quando non in singulas partes aut ad certum amphora-  
rum numerum, vel sub certò onerum numerò vulgò  
nach Laften / sed integra navis conducitur; Quæ defi-  
nitio fud stare poffet talè, nifi & nonnunquam navis in-  
tegra sub certò onerum numerò vel ad certum nume-  
rum amphoratum conduci poffet arg. l. f. §. f. ff. ad l.  
Rhod. idèd ex modò potius conducendi definitionem fu-  
mendam effe arbitror, ut navem per averfionem condu-  
cere, fit navem integram ita conducere, ut fuæ quoque di-  
fpoftitioni eam liberam habeat conductor, ipfò Dominò  
navis vel Exercitore penitus exclusò *Conf. diff. Dn. D. Bar-  
thii de Magiftrò navis cap. 2. §. 3.* Belgæ hoc negotium  
fuò idiomate expriment, *by den boop, fonder maate,*  
Galli *en Gros*, Latini, *per averfionem.* Rationem no-  
minis quæ non displicet, habet Cujacius lib. 8. *Obferv. cap.*  
15. quod quafi averfi negotium geramus re omni ne-  
que pèfpectâ neque benè exploratâ; nifi malis, quod  
hòc modò ab Exercitore avertatur quafi adminiftratio  
navis & periculum. Sed revertamur ad rem.*

Th. X.

*Objectū Bo-  
demeria pri-  
mum est pe-  
cunia nu-  
merata.*

Verfatur Bodemeria præcipue circa tria. Et primo  
quidem circa rem quæ fanori dari & accipi potest, quæ  
est vel pecunia vel res alia fungibilis (nifi pecuniam tam  
late fumere velis, ut ambitu fuò comprehendat omnes  
res

res qua pondere, numero & mensurâ constant, quemadmodum ea venit in contractum mutui l. 2. §. 5. ff. de reb. Cred. l. 2. §. 1. ff. si cert. pet.) und nomine quantitas l. 1. ff. d. pen. leg. l. 10. ff. d. Compens. l. 25. C. Si cert. pet. & c. Quamquam enim ut plurimum sola pecunia numerata Germ. baar Geld scœnori detur (unde ab Hug. Grot. Introd.

ad Jurispr. Batav. lib. 3. c. u. dicitur Bodmerie iß Geld: leening ic.) alia tamen res regulariter non excluditur. in eò enim Bodemeria à mutuò non differt. Unde si Creditor pecuniam quidem, quam magister mutuò ab eò petit, non habeat, frumentum autem vel merces aut alias res certò æstimatas ei vendendas tradat, hòc pacto, ut pretium inde redactum in usum navis convertat, & salvâ demum nave pretium illud vel æstimatam pecuniam cum usuris reddat arg. l. 1. pr. ff. d. reb. cred. l. 34. pr. ff. Mand. dubium non est, quin Exercitor ad præstationem æstimationis obligetur, nec posteriori casu attendendum erit, an pro tantâ pecuniâ rem, quanti æstimata est, vendiderit Magister navis nec ne, dum modo res ista ibi locoriam vendi commodè & sic navi usum præstare potuerit arg. l. f. §. 1. ff. d. Ex Act. nam si aliò prius transferre vendendi gratia necesse habeat res illas, & antequam vendantur pereant, vel à Magistrò in proprios usus convertantur, vix eì it dicendum, quod exemplò alterius mutui in l. 4. pr. ff. d. Exerc. Act. Exercitoris periculò esse debeant arg. d. l. fin. §. 1. nisi forte alibi se venditurum se istas, ibique ex pretiò necessaria comparaturum, neminem autem istò in locò, à quò mutuare quid possit, se habere dixerit Magister navis, tunc enim ex æquitate nonnunquam Creditori succurrendum esse non negaverim. Aliquando etiam ipsæ res quibus Magister navis indiget, ita ipsi credi possunt, ut eas sub scœnore nau-

vel alia res  
æstimato  
data.  
ad cuius æ-  
stimationis  
prestationē  
Exercitor  
obligatur,  
nec atten-  
dendum,  
quanti Ma-  
gister vendi-  
derit.  
sed an in lo-  
co ubi navis  
est, res illa  
commodè  
vendi potu-  
erit  
si enim res  
in alium lo-  
cum trans-  
ferri debe-  
at, & ante-  
quam ven-  
datur pere-  
at, Exerci-  
toris peri-  
culum non  
est

LET  
RS.  
LIE



*Secundum  
objectū Bo-  
demeria est  
ipsa navis*

ticō sibi habeat i. e. ut pretium earum rerum salvā nave cum usuris solvat, pereunte nave nihil reddat. Utrum enim Magister navis rem ipsam quā indiget, an pecuniā, qua istam rem comparare possit, accipiat nihil interest. Secundo versatur Bodemeria circa ipsam navem; non solum enim intuitu navis reficiendæ vel aliō modō adjuvandæ causā pecunia datur, sed & ipsa navis vel pars ejus in hōc negotiō pro acceptā pecuniā obligari solet, quō respectu fundus navis, *der Schiffsboden*/ quando in hoc negotio obligari dicitur, pro ipsā sumitur nave, uti th. l. dictum, unde pereunte nave quamvis salvō manente fundō, nihilominus nihil debetur Creditori, nisi quod ex super existente fundō aliquid modō sibi satisfacere possit. Caterum dixi quidem fundum navis seu ipsam navem obligari, eō ipsō tamen non nego, posse etiam merces simul hypothecæ locō dari, quō casu pereunte nave, ex mercibus, si hæ salvæ sint, debetur pecunia, & vice versa, quamvis merces alienatæ; navis tamen adhuc dum obligata manet. Tertio versatur quoque Bodemeria circa usuras expēciā datā Creditori debitas, quæ autem de his dicenda sunt, ex mox addendis patebunt.

*Tertium ob-  
jectū Bode-  
meria sunt  
ipse usura*

Th. XI.

*Bodemeria  
causa for-  
malis  
vel specialis  
vel genera-  
lis*

Nunc ad causam formalem Bodemeriæ accedimus, circa quam notanda sunt ea quæ ad Bodemeriā, ut talis dici possit, requiruntur. Hæc autem sunt vel *Specialia* i. e. quæ à parte dantis vel Accipientis pecuniam requiruntur, vel *generalia* quæ à parte utriusq; seu in genere ad constitutionem hujus contractus requiruntur. Quorum in numero primum requisitum est, ut consensu utriusque contrahentis fiat, unde qui consentire vel naturaliter vel civiliter non possunt, ab hōc contractu excluduntur. (2.)

*cujus gene-  
ralis cause*



(2.) Requiritur, ut res seu pecunia vel ab ipsò Creditore *formalis* vel ab aliò ejus nomine tradita sit. Hoc enim Bodemeriam cum aliis contractibus realibus commune habet, *primum requisitum est consensus utriusque contrahentis.* cum ad ejus quoque perfectionem præter consensum ipsa rei traditio requiratur. Et idèd, si quis se obligaverit, *Secundum requisitum est traditio* vel simpliciter certam pecuniæ summam, vel certò tempore se fœnori daturum, oritur quidem exinde obligatio, imò hodie etiam actio ad id præstandum vel interestesse, quod statutò tempore pecunia data non sit, & idèd ab aliò eam petere necesse fuerit, consequens *Ex sola igitur promissione quidem actio datur* dum, bodemeriam tamen nondum contractam esse non negaverim. Uti autem in aliis contractibus *Bodemeriam tamen non contrahitur* ficta traditio habetur pro verà, ita etiam hic, si forte creditor debitori pecuniam dederit ad emendum aliquid vel comparandum, & postmodum conventum sit, ut eandem pecuniam fœnori nautico habeat debitor, promissis in quantum convenit usuris: aut si Creditor debitori clavem forte dederit ad arcam quandam, in qua 1000. thaleri repositi, & dixerit, ut istam pecuniam ibi repositam fœnori nautico accipiat debitor, isque acceptum habeat, non est dubium hanc pactionem eundem habere effectum ac si revera traditio intervenisset. *Tertium requisitum est, ut in navem pecunia credatur*

(3.) Requiritur ut in navem auf den Boden pecunia credatur, quod si enim ad extraneos usus Magistro navis absque obligatione navis pecunia credatur, negotium hoc proprie Bodemeriam dici posse dubito. *(4.) datur*

Requiritur ut periculum rei seu pecuniæ datæ sit Creditoris, id est ut pereunte nave pereat etiam pecunia Creditori, nec vel obulium debitor reddere obstrictus sit. *Quartum requisitum est ut periculum pecunie fit creditoris.* Expressa autem hòc in casu conventionione opus est, ut pecunia periculo Creditoris esse debeat, alioquin si absque hâc expressâ conventionione, navem, priusquàm ad destinationem

88

151  
RS.  
LIE



*Ad quod o-* natum locum veniat, perire contingat, perit debitori.  
*tim quidem* Hodie tamen hac expressa conventionem opus esse, non ex-  
*expressa* istimo sed sufficere, si Creditor dicat, se velle hanc vel il-  
*conventio* lam pecuniam foenori nautico dare *Er wolle das Geld*  
*no opus erat* auf Boddemerei geben. De natura enim Bodemeriz est  
*hodie vero* ut periculum sit Creditoris: *Wer Geld auf Bod-*  
*illud ex con-* ut periculum sit Creditoris: *meri giebt/lauff* Risiko davor / frequentissimum  
*ventione* est in ore nautarum verivbium, Unde & Grotius *Introd.*  
*colligitur.* *ad jurispr. Batav. l. 3. c. 11.* bodemeriam sic definit: Bod-  
 merie ist Geldleening waervan den uytseener het  
 gevaer loopt van de Zee. Nescio ergo quid cogi-  
 tarit Stypmannus, quando *p. 4. c. 5. n. 52.* statuit, bode-  
 meriam a pecunia trajectitia inter alia etiam in eo differ-  
 re, quod in hac periculum sit Creditoris, non autem in  
 illa, quasi pereunte nave fors cum usuris non reddenda  
 esset? cum non solum expressa lex in *Const. Naut. Civ.*  
*Hans. t. 5. §. ultimo.* verb: *wann die Reise behalten und*  
*vollendiget ist /* sed & quotidiana reclamet experi-  
 entia. Imo, cum usura seu foenus, quod debetur creditori  
 in hoc negotio, utramque faciat paginam, id vero juxta  
 qualitatem & quantitatem periculi aestimetur frustrane-  
 um sane esset, de minuendis vel augendis usuris contra-  
 hentes convenire, nisi ratio periculi ad eum spectet, ad  
 quem spectant usurae.

*Unde Styp-*  
*manni dif-*  
*ferentia in-*  
*ter pecunia.*  
*Trajectiti-*  
*am & Bode-*  
*meriam mi-*  
*nus recta est*

Th. XII.

Sed cum haec ita vera sint, videamus nunc, quomo-  
 do i. e. quousque, a quo tempore, & quale periculum  
 Creditor in se suscipiat, ubi praemonendum est, con-  
 tingere quandoque posse, ut pro parte tantum pericu-  
 lum ad Creditorem pertineat etiam si omne pericu-  
 lum



lum in se susceperit, & e contrario quamvis v.g. in abitum  
falterm periculum in se susceperit, non etiam in reditum,  
tamen si perire navem contingat in reditu, ad eum quo-  
que spectet pro parte periculum. Veluti si is qui pecu-  
niam dat & cujus nomine ea accipitur sint socii, quod  
idem antiquis legibus Rhodiordum navalibus jam cau-  
tum legitur c. 17. & alibi passim. Quod tamen

non intelligas velim de Sociis particularibus extra cau-  
sam navigationis. Eo enim in casu quando mutuum est  
contractum non quasi inter Socios, sed tanquam Extra-  
neos contractum esse intelligitur. Sed quid si ita Socie-  
tas inita sit ut alter nullius partem damni sentiat, lucrum  
vero ipsi commune sit, forte quod ille Societati plus con-  
ferat quam pecuniam, seu pro pecunia operam, ut si re-  
liquis domi desidentibus solus naviget, & solus pericula  
subbeat? Tunc si contingat ut is enim lucrum est commu-  
ne, damni vero partes nullas sentit, a socio mutuum pecu-  
niam sub favore accipiat vel eandem Socio det, pecunia  
autem data cum nave pereat, perit soli ei cujus est da-  
mnum arg. §. 2. Insti. de Societat. Conventioni enim ab  
initio inite, si æquitati non contraria, standum, & im-  
putet sibi Socius alter quod ita societatem inierit. Sed

annon ita conveniri potest etiam inter non socios ut nul-  
lo modo periculum sit creditoris? Resp. posse quidem  
per l. 4. ff. d. Naut. fœn. c. 1. 2. C. Eod. ibig. Gothofr. n. 22.  
sed uti tum majus legitimâ usurâ fœnus non debetur  
d. d. ita bodemeriam contractam esse dici proprie  
non potest. Hæc autem omnia quæ de periculo Bo-  
demerix hætenus dicta sunt, tantum de eo quod in  
mari contingit, non etiam alio quovis periculo in-  
telligenda sunt l. 3. C. d. Naut. fœn. Unde si Debitor

C

pe-

*Aliquando  
pro parte  
periculum  
ad credito-  
rem perti-  
net, licet ita  
conventum  
non sit.  
quod tamen  
sub limita-  
tione intel-  
ligendum.*

*Si unius So-  
cii est da-  
mnum, lu-  
crum vero  
commune  
periculum  
est tantum  
illius, cujus  
est damnum.*

*Quid senti-  
endum de  
conventio-  
ne, ut nullo  
modo peri-  
culum sit  
Creditoris*



*Illud tantū periculum, quod in navigatione vel mari contingit, creditoris est. Maris periculum quodnam fit?*

pecuniam fœnori datam, antequam ad navis usum adhibeatur fortuito forte casu perdat, navis autem nihilominus, postea salva in portum veniat, accepta forte ab alio pecunia, manet adhuc dum obligatus debitor ad reddendam pecuniam cum usuris conventis. Quid autem sit maris periculum, nondum satis inter omnes constat. *Cujacius ad African. p. 346.* naufragium solum intelligit *ex l. 5. ff. de Naut. fœn. v. alio casu.* Sed quamvis hoc sit frequentissimum, maris periculum non tamen solum est; Tutius igitur & verius est per illud intelligere omne incommodum quod ex navigatione vel occasione ejus metui potest. Unde an & huc Piratarum vel hostium incurfus referendus sit dubitandum non est. Quod si tamen navis fœnore onerata absque Magistri debitoris culpa (nam si culpa ejus factum sit infamia notatur juxta *Stat. Hamb. P. 2. tit. 14. art. 44. & nonnunquam capitaliter punitur per Or. Naut. Civ. Hans. tit. 6. art. ult.*) capta sit, & ille navem post adhibitam omnem operam & diligentiam recipere non possit tum & hic casus ad creditoris damnum pertinet. Hoc tamen ipsi quasi pro solatio est ut quemadmodum *Stat. Hamb. P. 2. tit. 18. art. 5.* cautum, debitor ipsi captam navem aut partem ejus quam fœnore oneravit, teneatur resignare atque

*an & Piratarum & hostium incurfus hic referendus?*

transportare, verba *all. Stat.* hæc sunt: Thäte Jemand einem Schiffer Belt auf Bodmerei und das Schiff würde genommen / also daß der Schiffer desselbigen Schiffs nach angewandten möglichsten Fleiß nicht könnte wiederumb mächtig werden / so soll der Schiffer solch Part welches Er verbodmet / es sey das ganze Schiff / oder ein Theil desselbigen demjenigen so das Geld auf Bodmerey ausgethan transportiren und über-

8

liberweisen. Cum enim ipse periculum pro sorte quasi emerit, quicquid ex periculo superest id ipsius est. Ceterum utrum in ipso itinere, an in portu adhuc sita, parata quamvis ad navigandum (Germ. Segelfertig) navis pereat, nihil referre existimo, modo nullatenus culpa debitoris intervenerit, Eatenus enim verum est periculum esse Creditoris quatenus sine culpa debitoris quid contingit. Secus ergo est si Vitium debitoris intervenerit, veluti si vel in vitro utatur itinere, vel non iusto tempore naviget, vel aliò quam debuit naviget, vel non debitam diligentiam ad maturandum iter adhibeat, sed moras trahat vel merces prohibitas waeren van Contrabande navis inferat & Vestigal fraudet: his enim casibus amissionum mercium detrimentum, quod non ex marinarum tempestatis discrimine, sed ex præcipiti avaritiâ & in civili Debitoris audaciâ accidisse asseveratur, adscribi Creditori iuris publici ratio non patitur l. 3. C. de Naut. fœn. Sed debitor, uti mercatoribus & Conductoribus navis ita & capteris Creditoribus omne damnum resarcire tenetur, quod tamen tum demum obtinet, si id à Debitore fiat ignorante Creditore, alioquin si sciente & Consentiente illo fiat regulæ generali standum quâ Consensus jus facit l. 40. ff. de legib. Creditor tamen allegans culpam debitoris, juxta tritum: *affirmanti incumbit probatio*, eam probare debet quod apud Græcos & Romanos olim facile erat. His enim moris erat ut Creditor qui pecuniam suam alieni sub fœnore nautico dabat, simul servum mitteret suo quoque periculo, cujus officium erat videre si quod accidisset in mari utrum id casui & tempestati maris imputari deberet an culpæ aut dolo debitoris *Stypman. P. 4. c. 2. n. 23. seq.* Hodie igitur ubi istiusmodi servus non

*Periculum etiam tunc est Creditoris, quando navis adhuc in portu est nisi culpa debitoris intervenerit tunc enim periculum Debitoris est*  
*Secus, si culpa Creditoris simul accedat*  
*Probatio culpa in debitori affirmanti*

*qua probatio apud Romanos facilis erat*

IN  
RS.  
LIE



*hodie vero  
difficilis est*

*Tempus pe-  
riculi inci-  
pit à mo-  
mento pecu-  
nia data &  
contractus  
perfecti*

*Tempus ces-  
santis peri-  
culi quando  
incipiat?*

solet simul mitti, eo difficilius est Creditori allegationem culpæ debitoris probare. Jam quando incipiat periculum quod Creditor suscipit quæro? Et puto incipere hoc à momento eo quo pecunia data & Contractus perfectus est, modo non aliud conventum, pactum enim dant legem contractui. Non autem facio cum iis qui putant tum demum incipere periculum quando navis ex portu solvit, quoniam hoc tum demum procedere puto, si ita expresse inter partes conventum, ut periculum non sit Creditoris nisi post tempus quo navis ex portu solvere cæperit. Rursus desinit periculum quando navis salva ad portum destinatum appulit vel quando tempus & dies periculo præfiniti præterlapse sunt. Discussio itaque sic periculo cessat etiam commodum ratione periculi capiendum, nec, si non statim debitum solvatur, præter legitimas usuras (quæ pro variis locis variant) quicquam debetur *l. 4. ff. de Naut. fen.*

Th. XIII.

*Quintum  
Requisitum  
cause for-  
malis Gene-  
ralis est Scri-  
pturatio vel  
pactum gra-  
viorum usu-  
rurum.*

*Unde si ul-  
tra usuras  
communes  
nihil stipu-  
letur Bode-  
merie con-  
tractus dici  
nequit.*

Succedit (5) quintum & ultimum generale Bode-merie requisitum quod est, ut de gravioribus usuris vel stipulatio intercesserit vel pactum. In Eo enim differt Bodemeria à communi mutuo, quod in hoc non debeantur nec peti possint usuræ nisi per stipulationem promissæ, in illa vero ex nudo pacto debeantur; Cæterum quamvis negare non possim, contingere quandoque posse ut nihil sibi stipuletur, vel pacificatur forte quod beneficium aliquod in debitorem conferre velit, de demeriam tamen propriè tunc contractam esse dicere non ausim. Sicuti ergo necessarium est ut periculum sit creditoris ita ipsi quoque permittitur gravissimas sibi usuras stipulari quasi in compensationem periculi. Hæc enim sola quidem *sed*

8

fed sufficiens ratio est immodicarum usurarum ut proinde nec dubitare saltem quis debeat an hoc scenus nauticum sit licitum nec ne? Nam sicuti naturali rationi conveniens est ut in commoda & pericula amittendæ sortis lucrum aliquod comitetur *l. no. ff. de R. I.* ita accedit ipsius Juris Civiles & inveteratæ apud innumeras gentes consuetudinis autoritas, ut taceam tot & tantorum Theologorum confirmationem qui omnes approbant ut Creditor possit aliquid accipere ultra sortem propter susceptum periculum v. *Molin. ad Usur. qu. 3. n. 97.* Objicitur quidem ex jure Canonico notissimum *caput 19. X. de Usur.* ubi Gregorius Pontifex ita ait: *Naviganti vel Emuni ad nundinas certam mutuans pecunie quantitatem eo quod suscepit in se periculum recepturus aliquid ultra sortem usurarius est censendus.* Sed non puto opus esse circa resolutionem hujus capituli multis desudare, cum non solum id jam fecerint alii multi v. *Molin. de Usur. qu. 3. n. 95. Covarruv. Var. Res. lib. 3. tom. 2. cap. 2. Fachin. lib. 2. Controv. cap. 48. Loccen. de jure marit. lib. 2. cap. 6. §. 3.* sed etiam Experientia testetur moribus omnium gentium quin & in ipsis Romanæ Ecclesiæ terris capitulum hoc abrogatum esse referente Paulo Bussio *Comment. in tit. ff. de Naut. fen.* Cum itaque certum sit ob susceptum periculum graviores accipi posse usuras, an ideo infinitas stipulari licitum erit? Veteribus quidem legibus quantitatem harum usurarum non fuisse definitam constat ex *l. 26. C. de Usur.* sed prout majus aut minus appareret periculum ita majores aut minores licebat accipere usuras idque tam apud Græcos quam Romanos v. *Salmas. cap. 9. de mod. Usur. p. 380 & c. 5. p. 118. 218.* & passim. Justiniano tamen ad pensandum Creditoris periculum visa est sufficere centesima & ideo in Imperio suo

*Ratio permissarum graviorum usurarum*

*Responsio ad cap. 19. X. de usur.*

*Legibus antiquis permissum erat, usuras stipulari injunctas.*

RET.  
RS.  
LIE



*secundum  
Jus novum  
Justinianeum usura  
ad centesimam redu-  
ta sunt.*

usuras ad centesimas reduxit l. 26. C. de Usur. i. e. ut una uncia singulis mensibus atque ita duodecim pro centum per totum annum præstarentur; & quanquam postea huic legi derogarit Justinianus per Nov. 106 approbando quasdam pactiones in fœnore Nautico receptas quibus contrahentes excedebant usuram centesimam: hæc tamen Novella iterum per Nov. 110. abrogata est & ad centesimas iterum reductæ sunt usuræ; quamvis alii per Nov. 110. antiquam licentiam in quantas quis vellet usuras paciscendi restitutam esse existiment. Quicquid sit hodie utique indeterminata est hæc usuræ quantitas, ad eod. ut ratione periculi subeundi vel 50 pro centum liceat capere.

*hodie quan-  
titas usura-  
rum est inde-  
terminata.*

Est enim usura periculi pretium, ergò habita ad id ratione æstimandum est. Modo tamen certo constat de veritate & paritate periculi; justitiæque & æquitatis nunquam non postponatur ratio. An autem etiam pro majore aut minore indigentia debitoris usuræ, ut volunt nonnulli augeri & minui possint, dubito.

Th. XIV.

*Secundum  
formam Bodemerice  
specificam à  
Creditore  
requiritur.  
primò, ut a-  
nimo adju-  
vandi na-  
vem mutuo  
des*

Atque hæc sunt quæ circa generalia contractus Bodemerice dicenda erant, jam ad specialia accedimus visuri primum quid observare oporteat Creditorem pecuniam suam fœnori nautico dantem, non enim indistincte huic credere permillum est, ne dolo & collusionibus cum Magistro navis in præjudicium Exercitorum fenestra aperiatur. Necessè est igitur (1.) ut bona intentione & animo adjuvandi navem mutuo dederit, quod si enim v. g. Magistro potius quam navi crediderit, isque in proprios forte usus pecuniam converterit, aut male consumserit, non Exercitorem sed Magistrum solum habebit obligatum, nisi probare possit in rem seu utilitatem

na.



navis nihilominus veram esse pecuniam, tunc enim sub-  
 fidaria de in rem verso, contra Exercitorem A&io ei  
 ex æquitate conceditur arg. l. 14. ff. de Condis. in deb.  
 dummodo verè quoque aliqua utilitas ad exercitorem  
 ex pecunia illa redundaverit isque locupletior inde red-  
 ditus fuerit (2.) necesse est ut navis in ea causa sit ut refe-  
 ctione quam maximè indigeat. Sub refectiois autem  
 voce hic intelligo omnia que tam ad ipsam navem quam  
 occasione ipsius sunt necessaria ut si v. g. nautæ alendi  
 vel exhibendi, aut debita pro nave ex solvenda. Mar-  
 qu. de jure Commere. p. 224. Si cuti autem ipse creditor ad  
 suscipiendam navis refectiendæ curam non est obligatus  
 ita nec cogitur probare datâ pecuniâ navem revera refe-  
 ctam esse, sed sufficit debitorem CAVISSE, SE IN REFECTIO-  
 NEM NAVIS ACCIPERE PECUNIAM. Unde quamvis ad eam,  
 pecuniam non adhibuerit, sed male consumserit, nihilo-  
 minus Exercitor Creditori tenetur & conventus ex cep-  
 tione hac tueri se non potest, quemadmodum judicatum fuit  
 in Patria an. 1656. d. 21. Aug. in causa Daniel Dorvill con-  
 tra Exercitorem Friedrich Reddeling & consortes.  
 Manet tamen Exercitoribus salvum, jus suum adversus  
 Magistrum prosequendi. Hæc autem Cautio de refe-  
 ctione navis adeo necessaria est ut ea omiſſa, in pensis  
 licet postea in rem nummis, Creditor non videatur in  
 refectioem navis pecuniam dedisse, & ob id Exercito-  
 rem obligatum non habeat, cum nec Bodemeria hoc ca-  
 su contracta esse censi debeat. Cæterum hoc cogitur  
 probare creditor, quod navis tempore mutui contracti  
 revera refectioe indiguerit, exacta tamen iterum pro-  
 batio hic non requiritur, sed sufficit si debitor inopiam ad-  
 alendos forte nautas vel navem refectiendam simulaverit

arg.

secundus  
 navis refe-  
 ctione indi-  
 geat.  
 non tamen  
 tenetur cre-  
 ditor probare,  
 data pecu-  
 niam navem  
 refectam esse  
 cautio  
 men de re-  
 fectioe na-  
 vis quam  
 maximè ne-  
 cessaria est.  
 ut & proba-  
 tio aliqualis  
 de indigen-  
 tia refectio-  
 nis

IN  
 RS.  
 LIE



tertio re- arg. l. 1. §. 8. & 9. ff. de Exerc. Act. (3.) necesse est ut pecu-  
 quiritur, ut nix data quantitas respondeat necessitati & utilitati na-  
 pecuniadata vis, nam si multo major pecunia credatur quam ad eam  
 quantitas respondeat necessaria est, adversus Dominum navis non in solidum  
 necessitati. sed in competentem summam datur Actio l. ult. pr. ff.  
 Alias contra de Exerc. Act. quod tamen iterum intelligas velim de eo  
 Exercitorem casu quo scivit Creditor tantam pecuniam ad eam rem  
 tantum s. v. g. ad velum emendum necessariam non esse. Alias si  
 Actio in com- Magister navis forte Creditorem deceperit & persvaserit  
 petentem non minore summa quam qua creditur navem refici posse,  
 summam se, non eo minus creditor cum Domino navis efficaciter  
 datur. experietur & ideo si mutuatus forte pecuniam ad velum  
 Secus si Ma emendum vel anchoram comparandum persvaserit Cre-  
 gister credi- ditori non minori summa quam 20. velum vel anchoram  
 torem dece- comparari posse, quam tamen 10. comparavit. Exercito-  
 perit. ris id damno est non Creditoris l. 1. §. 10. ff. d. Exerc. Act.  
 quarto re- non enim necesse habet debitor inquirere quanti sit im-  
 quiritur, ut pensata refectionis vel quanti velum comparari possit, sed  
 in loco, quo sufficit navem refectione, velo forte vel anchora indiguisse  
 res necessa- idque vel scivisse creditorem vel a debitore id persvasum  
 ria compa- esse (4.) requiritur ut in eo loco pecunia credita sit, in quo  
 rari potest id propter quod credita est probabiliter comparari po-  
 pecunia, a tuerit l. 7. §. 1. ff. d. l. quod iterum limita si forte dixerit  
 Creditore dectur debitor se rem illam alio loco emturum sed ibi neminem  
 quinto re- a quo pecuniam mutuare possit habere. His enim a-  
 quiritur sci- liisque concurrentibus circumstantiis Creditori subven-  
 entia, magi- niri æquitas suadet arg. d. l. ult. §. 1. ib. aliquam diligentiam,  
 strum navis (5) & ultimo requiritur ut sciat debitorem navi tan-  
 prapostum esse, vel Ex quam Magistrum prapostum esse vel si Exercitor ipse  
 ercitorem pecuniam petat eum Dominum navis esse. His ita con-  
 petentem concurrentibus requisitis Creditor quandocunque petur  
 Dominum esse navis &

& quantacunque petitur pecunia, tantum fœnori nauticò dare potest, cum hoc effectu, ut non solum ipsum Magistrum navis, si cum hoc contraxerit, sed & Exercitorem indistinctè ad præstationem crediti cum usuris compellere possit, nullà habità ratione, an pecunia reverà in refectionem navis impensà sit, nec ne; quia Dominus sibi imputare debet, quod talem rebus suis præposuerit. *His observatis Creditor & Exercitorem & Magistrum convenire potest, nullà habità ratione, an navis revera refectione reficienda sit, nec ne.*

*ult. ff. de Exerc. Act.* Meritò igitur reprehenditur à Beutlerus, existimans, non solum requiri, ut pecunia nominatim ad navem reficiendam credita sit, sed insuper, ut revera impensà sit, idèò, quod impendere sit activæ significationis, & requirat actum ipsum, nec dicatur navis resecta esse, si pecunia in alium usum conversà sit.

Th. XV.

Personæ mutuam pecuniam sub fœnore nauticò accipientes sunt Magister navis, & Exercitor, vel Conductor per aversionem. Quoniam autem hodie Exercitores nostri rarò ipsi navigant, sed ferè omnes suos habent Magistros navi præpositos, bodemeria autem plerumque in itinere seu in exteris regionibus contrahatur, idèò fit, ut rarò ipsi Exercitores pecuniam sub fœnore accipiant, sed plerumque Magistri eorum. Et idèò in statutis Patriæ: *imæ & Ord. Naus. Civitat. Hanseaticarum de Exercitore mutuam pecuniam sub fœnore nauticò accipiente parum aut nihil cautum esse reperi.* Quod si ita contingat ut Exercitor vel Conductor navis vel ipse etiam Magister navis, quatenus est Exercitor (sunt autem tales hodie simul ferè omnes Magistri) mutuam pecuniam, accipiant, necesse est, ut (1) id fiat intuitu navigationis suscipiendæ, deinde (2) ut pecunia credita non excedat

*Persona accipientes sub fœnore nauticò qui nam sint?*

*A parte Exercitorum pecuniam accipientium necesse est. (1) ut intuitu navigationis accipiant.*

D



(2) ut pecunia non excedat partem uniuscujusq;

cedat partem ipsorum quam in nave habeat. Horum enim alterò deficiente, Coexercitores coeteri ad id respondere non tenentur, nisi consensus omnium aut majoris partis accesserit.

Th. XVI.

In specie  
Magistri in  
eò loco, ubi  
Exercitores  
presentes  
sunt pecuni-  
am mutuo  
accipere non  
debent

ne quidem  
necessitate,  
urgente,  
nisi pro rata  
parte, con-  
sistentibus  
simul Exer-  
citoribus.

Si autem  
Creditor  
majorem  
summam sci-  
ens credi-  
derit, Magi-  
strum tan-  
tum obliga-  
tum habet.

Magistris navium tam de jure Civili, quam statutarío maritimarum Civitatum permíssum est pecuniam nauticam in carinam accipere, sed utrobique certæ additæ sunt restrictiones eò tendentes, ne temerè quid aut fraudulenter per Magistros navis fiat. In genere autem de his tenendum quod pecuniam in carinam seu fundum navis accipere omniò non possint in eò loco, in quò Exercitores ipsorum presentes sunt *Ord. Naut. Civ. Hansf. tit. 6. art. 1. ib.* So sollen hinführo die Schiffer nicht mächtig sein an dem Ort/da ihre Rheder vorhanden/einig Geld auff Bodmerey auff zunehmen. Quod si tamen necessitas id exigat, non nisi pro ratà parte h. e. portione in nave. ipsis competente id facere possunt *Stat. Hamb. p. 2. tit. 18. art. 1. ib.* nicht mehr Geld auff Bodmerey nehmen als auff sein eigen Parth so er im Schiffe hat. & *all. Conf. Naut. ib.* nicht höher denn sich ihr eigen Parth Schiff erstrecket, ad id ipsum tamen etiam consensus omnium Exercitorum requirere debent *all. Conf. art. all.* Qui autem ipsis ultra partem ipsorum crediderit sua id facilitati acceptum serat, dum non nisi ex bonis Magistris creditum suum repetere potest, personà quippe solius Magistris, non etiam ceteris Exercitoribus aut ipsà nave ex legis dispositione, obligatà *Stat. Hamb. all. l. art. 1. ib.* Wer aber in diesem Fall dem Schiffer mehr auff Bodmerey austhut als sein Parth sich erstreckt/ der mag sich an des Schiffers Person und Gütern allein erholen/ und

und sein die anderen Schiffs-Freunde dazu zu antwor-  
 ten nicht schuldig cum quò concordat *Ord. Neut. Civ.*  
*Hanf. tit. 6. art. 1b.* thäte jemand darüber/so soll der/  
 welcher das Geld ausgethan seine Pfennige aus des  
 Schiffers Gütern/ und nicht aus dem Schiffe suchen/  
 imò nonnunquam etiam pœna arbitraria statuitur in Ma-  
 gistrum hanc legem transgredientem *Ord. Hanf. all. l.*  
*ib.* und der Schiffer nach Ermäßigung gestrafft wer-  
 den. Hæc autem omnia idèd fortè constituta sunt, ut  
 fraudulentis nonnullorum Magistrorum machinationi-  
 bus obviam iretur, gold enim vix carerent, si eam pecu-  
 niam, quam ab Exercitoribus sine usuris accipere pos-  
 sent, ab aliis subgravioribus usuris acciperent. Und ta-  
 men vel alterò in casu etiam in vitis Exercitoribus & sociis  
 Magistrum navis, navem vel partem ejus fanore onera-  
 re posse dubium non est. Cum enim sæpissimè conti-  
 gere soleat, ut circa emissionem navis Exercitores inter-  
 se dissentiant, utilitas autem navigationis non admit-  
 tat navem otiosè quiescere, idèd non obstante aliquorum  
 Exercitorum dissensu navis emittenda, dummodo major  
 pars (quæ talis dicitur non pro numero personarum, sed  
 pro magnitudine quantitatis seu portionis in nave com-  
 petentis) consentiat *Stat. Hamb. p. 2. tit. 13. art. 2.* aut si dis-  
 sentientium partes æquales sint, iudex auctoritatem suam  
 interponat. Hòc itaque casu si ad navem quædam ne-  
 cessaria fiat, quantam pecuniam pars recusans conferre  
 debuit, tantam potest accipere mutuo sub fanore, dum-  
 modo nave salvâ redèunte pecunia hæc à Magistrò, qui  
 eam fanori sumisit, siue reliquorum Exercitorum dam-  
 nõ refundatur, quæ omnia clarius *ex art. 7. tit. 5. Ord.*  
*Naut.* patebunt, cujus verba hæc sunt: *Ware es auch*

*Et ipse Ma-  
 gister ali-  
 quando pu-  
 niendus est.*

*Sunt tamen  
 et sus, ubi  
 etiam invi-  
 tis Exercito-  
 ribus navis  
 fanore onera-  
 ri potest*

HEI  
 BS.  
 LIE

andern / daß ein oder mehr der Schiffs-Aheder in die Auscheidung nicht bewilligen wolten / als dann soll es nach alten Gebrauch von der See damit gehalten werden / daß nemlich die geringsten Parten / ob die gleich mehreren Persohnen zuständig / denen andern welche den meisten Theil haben / ob deren gleich an der Zahl weniger wahren / folgen sollen / und im fall sich jemand des weigern würde / als denn soll der Schiffer mit Rath und Consens der andern Mit-Aheder macht haben / so viel Geld darauff zu bödmen / als der weigerende Parth sich belausfen möchte / und wenn die Reise behalten und vollendigt ist / den Hauptstuhl samt der auffgeloffenen Bödmenen / von solchem Parth so weit sich der erstreckt / obne der andern Aheder Schaden zu bezahlen und abzutragen.

## Th. XVII.

*Sed queritur, qualis Exercitorum praesentia intelligatur?*

Sed quæ hætenus dicta sunt, quod Magister navis in loco ubi Exercitorum Copia haberi potest, non possit pro lubitu pecuniam sub fanore accipere, an de eò casu intelligenda sint, si Exercitores in eò loco saltem domicilium habent, quamvis ibi praesentes non sint, vel si praesentes saltem sunt, quamvis ibi domicilium non habeant? an de eò casu si & praesentes sunt, & domicilium ibi habent, queritur? Posteriozem casum videtur admittere Stat. Hamburgense p. 2. tit. 18. art. 1. ib. gefessen und gegenwärtig / priorem Ord. Naut. Civ. Hanl. art. 1. tit. 6. ib. Da ihre Aheder vorhanden i. e. ubi praesentes sunt, & paulò post: Undem Ort da sie zu Hause sein, i. e. ubi domi-

domicilium habent. Sane si dicendum quod videtur, in solâ praesentiâ Exercitorum hic cardo vertitur; Sic in locò, quò Exercitor praesens est, quamvis ibi domicilium non habeat, non adhibitò ejus consensu navem scœnore onerare non potest Magister, & porro in eò locò in quò praesens non est Exercitor, quamvis ibi domicilium habeat, absque consensu ejus tutò contrahere bodemariam posse puto, & ideo in *Stat. Hamb.* conjunguntur verba *gegessen und gegenwärtig* ad excludendum casum ubi Exercitores domicilium quidem habent, praesentes verò non sunt in hòc vel illò locò. Quod si tamen Exercitor non longè absit ab eò locò, in quò pecunia mutuò, petitur, nuncius ea propter ad Exercitorem ablegandus, ut vel pecuniam mittat, vel de consensu super oppignorandâ nave contestetur, estque expectandum, donec is redeat, nisi Ventus & tempestas vela solvere jubent, hòc enim casu, quicquid potius faciendum, quam ventus obsecundans cum Exercitoris damno negligendus *Conf. Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 5.* Ist ein Schiffser befrachtet und bleibet so lange liegen daß ihm Gelds entbricht/ der mag wol an Land senden um Geld (i. e. uti clarius habet *jus Wisbyense art. 35.* Er mag um Geld holen zu lassen nach Hause senden) aber er mag keinen guten Wind verliegen/ thäte Er das/ Er ist schuldig dem Kaaffman den Schaden zuverlegen.

*Et respon- detur praesentia personaliu?*

*Si vero Exercitor non longè absit à locò contrahus, per nuntium interrogandus est*

*Majore tamen habitâ mitione ventus & tempestatis*

*In exteris locis liberior Magistris est concessa potestas, quamvis certi limites prescripti sint illis.*

Th. XVIII.

In exteris igitur regionibus, ubi Exercitorum Coepia plane haberi non potest, liberior Magistro navis mutuum contrahendi concessa est potestas, non tamen liber-



berrima, eum & hic certi limites ipsi sint praescripti quos excedere non potest sine damno suo, & poenae praestitutae evitatione. Quae omnia introducta sunt propter fraudes & malitias nonnullorum navis Magistrorum, ne sepe ingentes pecunias, quas accepisse se mutuo dixerint in causam navis, redigatur bona pars negotiationis ad nihilum, ditatis in Dominorum Caput ac necem fraudulentis Ministris. Cavebit igitur Magister navis ne foenore navem oneret, nisi necessitas & conservatio navis id exigat, i. e. nisi probabile damnum in nave aut instrumentis ejus appareat, *Ord. Naut. Civ. Hamb. tit. 6. art. 2. ib.* **Verweisslichen Schaden an dem Schiffe oder Schiff's-Reitschaffe nehmen würde vel ad aliud quid extra navem, nautas v. g. alendos, pecunia ipsi necessaria sit, non obstante loco allegato qui de damno, in nave vel instrumentis ejus contingente tantum loqui videtur; quoniam & tum navi damnum obtingit, si hi qui ad navem regendam & adjuvandam constituti sunt, propter non praestita forte alimenta deficiant. Adduntur praeterea in dicto loco paulo post haec verba: und anderen dergleichen Nothsällen.** Ad quos necessitatis casus etiam pertinet si navis rapta, capta, l. arrestata redimenda sit, vel si alius Creditor bodemeriae creditum suum ex nave petat. Debet autem haec necessitas ob quam pecunia accipitur vera esse non simulata aut imaginaria l. c. *ib.* **Verweisslichen Schaden & paulo post: in solchen Fall der Noth Schiff zu retten und zu bergen/Et cum quantum est opus resarciendo damno, tantum accipere potest nomine Exercitoris. Probatio autem hujus necessitatis à Magistro fieri potest per duos Nautas addito horum & ipsius Magistri juramento, Conf. Stat. Hamb. p. 2. tit. 16. art. 2. ib.**

*Ne scilicet sine necessitate sub foenore pecuniam accipiant.*

*necessitas etiam sit vera non simulata.*



s. ib. So mag der Schiffer mit zween Schiffmännern schmerzen / wil man es Ihm nicht zu glauben / das Schiff und Guth in Noth gewesen ist. *Quantum enim alias nemo in re propria testis esse possit, hæc tamen in negotiis nauticis ita in contrarium recepta esse testantur cum jam allegato textu varii juris maritimi articuli Conf. art. 2. 9. 61. Jur. Wisbyc. & art. 9. Ord. Naut. Civ. Hansf. tit. 3. adde Stat. Hamb. p. 2. tit. 19. art. 21. 22. & ita Gedanj in causâ Exercitorum contra Magistrum judicatum esse testis est Kurike Comment. ad. dict. Ord. Naut. tit. 3. art. 9.* Ultra tamen quam ad reparationem damni & similis casus necessitatis opus est accipere non debet Magister *Const. Hansf. all. loc. art. 2. ib.* Als Er zur Versicherung des Schadens und anderen dergleichen Nothfall etc. entsch. von nöthen hat. Alias suam personam saltem, non etiam Exercitoris, nisi in subsidium obligat. Nec in universum majorem summam Magister navis nautico scenori sumere potest quam quanti navis, vectura, & instrumenta navis constant, quod expresse *Stat. & illius instrumentorum Hamb. p. 2. tit. 18. art. 3.* ita cautum legitur: quod in bello restringitur, ut ne quidem ultra quantam pretii bodega sumi possit teste Grotio *Introd. ad. Jurispr. Bat. c. 20. §. pen. & cap. 23. §. pen.* Cautè igitur Creditoribus est agendum, ne indistincte ingentes Magistro credant pecunias, nisi actionem contra Exercitores efficaciter alias sibi competentem inanem reddere velint.

Th. XIX.

Sed quid si Magister navis, istic loci cambiò subside Exercitorum pecuniam ab Exercitoribus solvendam, comparare queat? Tum de hõc potius quàm de mutuò contrahendò cogitet Magister.

*Ord. Naut. Civ. Hansf. am habere.*  
*Nec, Magister, mutu-um contrahere debet, si per cambi-um pecuni-um habere.*

*Cujus probatio à Magistro per nautas mediante juremento fieri potest.*

*Summa quoque mutuò accepta ultra pretium rei reparanda non sumatur.*

*nec quanti- tatem navis & illius in- stramento- rum exce- dat.*



Hans. tit. 6. art. 2. ib. und der Derter kein Geld auff Wechsel an seine Rheder zu überschreiben bekommen könte. minoribus enim sub usuris & aliquando nullis Geld vor Geld Cambium transferibitur, cum è contra- rio pecunia auff Bodmerey accepta gravissimas secum

vel etiam si. trahat usuras. Sed & tum non debet Magister scœnore pecuniam navem onerare quando mutuam pecuniam sub commu- nibus usuris vulgarique pignore parare, aut si instrumen- ta navis, Tackel und Thau quibus carere forte possit, accipere, aut vendere potest, aut si bona vel merces habeat in nave ex instrumenta quarum distractione commodius utilitatem navis & superflua Domini quàm per Bodemeriam promovere possit Ord. vendere po- Naut. Civ. Hans. tit. 6. art. 2. ib. Oder es hätte auch test. &c. ein Schiffer keine Güter die er zu besserem Vortheil der Rheder/ als die Bodmerci sich belausen wolte

In casu ne- cessitatis quod per- missum est Magistro vendere merces, quas in nave habes minus pretiosas

verkauffen könte. Permissum enim est hœ casu Magistro, vendere merces, quas in nave habet, (præsertim si non sint pretiosæ, & in eò locò care veniant) Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 7. & Jus Wysz. art. 35. & passim, dum- modo mercatoribus intra 14. dierum Spatium, ex quò navis in portum venit, pretium mercium intra maxi- mum & minimum, zwischen den minsten und meisten quanti in eò locò, quò vehi debuissent, æstimari possunt, restituat dd. art. quod si non fecerit Magister, & navis fortè vendita, vel ei alius Magister præpositus fuerit, tum juxta jus Patrium competit mercatori Actio hypotheca- ria in navem & bona Magistri intra annum & diem in- stituenda, non minus ac si ipse præsens esset, dummodo id firmis documentis probari possit, & pecunia in navis utilitatem versa fuerit. Statut. Hamburg. art. 7. tit. 14. P. 2. Concordat cum hœc artic. articulus 40. Juris nau- tici

tici Wysbycensis, nisi quod hic (i) mercatori in navem saltem tacitam hypothecam concedat, de bonis autem Magistri nullam mentionem faciat, nec (2.) requirat pecuniam in rem versam esse, ut in *art. 7. Stat. Hamb. ib. woserne es zu des Schiffs besten gekommen*/requiritur. Detrahit tamen Magister in casu, quod venditarum mercium nomine mercatori tenetur satisfacere, integram mercedem nauticam, alias nulum dictam. *art. 35. 41. 70. Jur. Wysbye.* quod iterum per art. 69. restringitur ad casum quando post peractam venditionem navis fortuito casu perit; sicut enim tunc Magister mercatori ad id saltem tenetur, quanti merces in loco, quod navis onerata est, valuerit, non etiam quanti in eodem loco, quo vehi debuissent, constare potuissent, ita mercedem nauticam pro vectura istarum mercium petere non potest v. Grotius *Introd. in Jurispr. Batav. l. 3. part. 20. pag. 143. b. & 149.*

*Detrahit m. men Magister mercedem nauticam, si navis post factam venditionem non perit.*

Th. XX.

Carerum potest quandoque contingere ut Magistro potius de pecunia sub fœnore nautico accipiendâ circumspiciendum sit, quàm de mercibus vendendis, fortè, quod rarissimæ sint merces, & mercatoris multum inter esse sciat res non vendi, quò casu tum demum, ubi pecuniam sub fœnore accipere non potest à quodpiam, permissum est ipsi, res mercatorum vendere, quod & Hollandorum observantia verum esse ex Grotio testatur Marquard de jure comm. *lib. 2. cap. 8. n. 21.* his verbis: *En Schipper siende buitten Landes in noth van Gelde/ ende keen Bodmerie können finden / mag verkopen de ingeladene goebren / ende is schuldig deselve Goederen an den Kopmann te betaelen binnen 14.*

*Merces verò rarissimas tum demum vendere potest Magister, si neque pecuniam sub fœnore nautico habere possit.*



E

da



38) (34) (50)  
dagen na sien Anfunst / sulkes als de goederen gegol-  
den souden hebben ter plaetse dar deselve hem geschick-  
weren. Hæc autem omnia arbitrio boni Magistri, &  
eorum quos in nave habet, qui vulgo vocantur Schiffs-  
männer / quorumque majorem partem sequi debet v.  
*Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 8. 21. & 22. relinquuntur.*

Th. XXI.

*Finis Bode-  
meria est  
promotio  
salutis pu-  
blica*

Visà nunc causà formali Bodemeriz, ad finem ejus  
& Effectum porrò accedamus necesse est. Tendit au-  
tèm inprimis Bodemeria eò, ut promoveantur commo-  
da navigationis. Cum enim sæpissimè evenire soleat,  
ut Nautæ in exteris regionibus in summâ constituti ne-  
cessitate pecuniam, quâ indigent, non habeant, facile au-  
tem nemo reperiat, qui peregrino & tot periculis mor-  
tis obnoxio credat, nisi quòdam quasi incitamentò ad  
id impulsus; ideò primum pactis mercatorum, postea  
legibus & statutis introductum est, ut liceret nautis istius-  
modi contractum inire, quò & Creditori & debitori  
succurreretur, huic quidem ut pecuniam accipiat, & si  
perire forte navem contingat, ad satisfaciendum Cre-  
ditori pro pecuniâ creditâ non obstrictus sit; illi autem,  
ut propter susceptum dubii Eventus periculum com-  
modum aliquod in solatium quasi sentiat. Cum autem  
bonum s. interesse publicum in navigationis usu maxi-  
mam partem consistat, Navigatio autem sine hòc nego-  
tiò salva esse ex omni parte vix queat, inde palam dedu-  
citur finem ultimum Bodemeriz esse interesse publicum,  
seu salutem publicam, ex quò tum præstantia & utilitas  
hujus negotii eò magis elucescere potest.

Th. XXII.

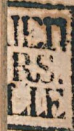
*Effectus m-  
sione trium*

Effectus Bodemeriz considerari potest tripliciter,  
vel

vel respectu Creditoris, vel Exercitoris, vel Magistri navis, *personarum*  
 Respectu Creditoris Effectus est vel *onerofus vel lucrato-* *etiam tri-*  
*rius.* Onerofus est quod pereunte nave absque culpá *plex est.*  
 debitorius perdat quoque suum Creditum, & pignus, si *Respectu*  
 quod accepit, restituere cogatur, nisi liud conventum *creditoris*  
 Lucratorius est, quod salvâ nave in portum, ad quem *vel onerosus*  
 destinata erat, appellente, creditum suum i. e. tam for- *vel lucrati-*  
 tem quàm usuras promissas recipiat. Sunt enim usuræ *vus est effe-*  
 accessio fortis, quæigitur circa principale obtinent ea- *ctus.*  
 dem quoque circa accessoria juris sunt.

Th. XXIII.

Competunt autem Creditori pro consequendô eò, *Competunt*  
 quod sibi debetur, variæ actiones, & quidem elective, *autem cre-*  
 modò personalis civilis contra Magistrum ex ipsius con- *ditori ad su-*  
 tractu, modò personalis prætoria contra Exercitorem, *um conse-*  
 modo realis sive hypothecaria contra quoscunque navis *quendum*  
 aut partis oppignoratæ possessores, modo hõc postero- *varia actio-*  
 ri casu, quod notandum, expressè sibi de hypothecâ na- *nes, perso-*  
 vis prospexerit. Tacitam enim hypothecam in nave *nalis eaque*  
 istius modi Creditori, qui pecuniam sub fœnore nauticò *ram Civilis*  
 credidit concessam esse, nullibi lego; quod si tamen præ- *quàm Præ-*  
 cuniam creditam solùm, sine fœnore conventò repeti- *toria, & rea-*  
 re velit, illum tacitam hypothecam & quidem cum pri- *lis.*  
 vilegiò prælationis habere defendi poterit ex l. 5. ff. qui  
 pot. in pign. Nov. 97. c. 3. vid. Struv. *Synt. jur. Civ. Exerc. 44.*  
 §. 49. n. 3. Neque etiam dubito quin pro fœnore conventò  
 f. Bodemeria personale privilegium exigendi habeat, vi-  
 gore cujus præferatur aliis chirographariis Creditoribus  
 tale privilegium non habentibus. Nec obstat ante dictis  
 art. 15. *Stat. Hamb. p. 2. tit. 5.* ubi Ei qui ad refectioem  
 & conservationem navis credit, tacita in navem conce-



ditur hypotheca; quoniam iste articulus loquitur tantum de eo quod in refectionem navis datum est, & non de foenore nautico. Magna autem intercedit differentia inter simplicem contractum mutui, & inter bodemerice contractum. Cumque multi Dd. etiam de communi & civili jure ne quidem illum, qui simpliciter creditur, ad reficiendam vel armandam navem, tacitam hypothecam in navem habere statuunt, *vid. Stypm. p. 4. c. 5. n. 140. & seqq.* idem eo minus dubitandum, quin hoc jure creditori ratione foenoris tacita hypotheca concessa non sit. Expressa igitur conventio opus erit ad carinam navis ad hoc obligandam, & tunc adversus quemcumque pignoris navis vel partis ejus possessorem, quamdiu illa existat & salva est, datur creditori actio hypothecaria tam ratione foenoris quam sortis, nec interest, utrum possessor rem istam lucrativè an onerosè titulo possideat; unde si debitor forte navem suam vel partem eam quam in nave habet, & quam pro accepta pecunia sub nautico foenore oppignoravit, alii vendat, successor iste particularis absque dubio cogitur satisfacere Creditori, quoniam res hic transit cum onere suo, & ita judicatum est in Patria anno 1657. d. 12. Nov. In Sachen Franz Schlueter contra Jacob Hambroek. Habet tamen Emtor regressum suum adversus venditorem, nisi ab initio inter eos ita expressè conventum ut Emtor Creditoribus satis faceret, aut nisi Venditor expresse evictionis praestationem exceperit, quò casu tamen, si ex factò ipsius venditoris res evincatur, pretium restituere hic debet. *vid. l. n. §. fin. ff. d. act. emt.*

Circa oppi-  
gnoratio-

Th. XXIV.

De jure Lubecensi. l. 3. tit. 4. art. 6. singulare est, quod

quod si quis navem oppigneret ac nihilominus postea eadem ad alia loca naviget, eamque vendat, pignus solvatur, si verò illà ad urbem & flumina ejus revertatur jus pignoris iterum convalescat. Rationem hanc reddit Mevius comment. ad hunc articulum quod navigationis gratia multa singularia reperta & admilla sint, atque inde visum fuerit Statuti conditoribus, si navis ubique subjaceret iis perfectionibus, quibus pignora de jure obnoxia sunt, inde mercaturà multa inminere nocumenta & impedimenta, imò & aliis, quorum plus interest non interuam naviam cursum, vel quia merces in eas transferunt, vel quia operas in nave præstant. Accedit quod navis ideò pareatur ut hic illic navigetur, ideò conventionem illam ut in certò loco consistat, quasi naturà navis repugnantem, inutilem esse statuentes judicarunt. *Sepp. p. 4. c. 5. n. 7.*

Th. XXV.

Cæterum cum sæpissimè contingere soleat, ut duo vel plures in navem sub Bodemeria credant, & de superioribus literas obligatorias accipiant, quaritur, si concurrant diversi Creditores, qui instrumenta nautici foenoris diversi temporis habeant cum annexà hypothecà, quisham præferatur? Sane si communi regulà quæ prior tempore potior jure res decidenda foret, affirmandam esset prius. Sed enim vero tam de jure civili Romanò quàm de moribus & constitutionibus maritimarum gentium contrarium hic statuendum, sc. ut novissimum pecuniæ nauticæ instrumentum præferatur aliis similibus instrumentis, unde tritum illud Batavorum: den jongsten Boddemerei Brief gaet vor andere gesliffe breven. Rationem hujus rei communiter tradunt hanc, quod per illam posteriorem pecuniam factum, ut

*nom. navis  
singularare  
quid de ju-  
re Lubecen-  
si statutum  
est.*

*In contractu  
Bodemeria  
posterior hy-  
pothecarius  
preferendus  
est priori.*



navis ex portu abierit. Sed ane per prioris non minus  
quàm posterioris pecuniam factum est, ut navis ex portu  
abire, navigationemque perficere potuerit? adeoque,  
nonne eadem hic ratio tam pro priore quàm pro poste-  
riore Creditore militat? Dicamus igitur quod is qui  
postremo pecuniam suam mutuatus est, eò effecit ut jam  
& in presenti carina navis salva sit, quæ si jam salva non es-  
set Creditores priores nihil accipere possent, unde sane æ-  
quum est, ut is cujus pecunia pignus salvum redditum est,  
prioribus præferatur, Conf. l. 6. ff. qui pot. in pign. Et hæc  
est causa quare art. 2. P. 2. tit. 18. Stat Hamb. (quo cautum  
erat ut concurrentibus pluribus bodemeriz literis prior-  
es præfererentur,) per recessum d. An. 1618. mutatus sit,  
juxta quem etiam in terminis judicatum est, in Patriâ an.  
1659. Id. 3. Mart. In Sachen Henrich Sandts Creditores,  
contra Henrich Sandts Witwen & An. 1659. 24. Nov.  
In Sachen Peter Buouers & Consorten contra Al-  
bert Wippeman 1c. Veff.

Th. XXVI.

Ille qui in  
navem ex-  
struendam  
& instruendam credi-  
dit præfer-  
tur credi-  
toribus bo-  
demeriz

Atque hæc ita juris sunt inter concurrentes duos  
aut plures bodemeriz Creditores; quod si verò cum  
his concurrat qui in navem extruendam & instruendam  
credidit, tum is juxta mores & consuetudinem maritima-  
rum gentium his omnibus præfertur unde iterum tritum  
illud Batavorum: *Bielbrief gaet vor Bodmeret-brief*  
i. e. instrumentam pecuniæ creditæ in navem extruen-  
dam & instruendam præfertur instrumento fanoris nau-  
tici, modo hoc casu expresse de hypothecâ sibi prospexe-  
rit qui in extruendam navem credidit. arg. l. 26. § 34.  
ff. de reb. aut. jud. poss. junct. l. 17. C. d. pignor. l. 7. C. qui  
pot.



pot. in pign. nisi vel Statutò vel moribus expressè contra-  
rium probari possit, cum in dubiò statuta ex jure civili  
in interpretationem accipiant. *vid. Gail. 2. Obs. 33. n. 4.* Si  
ergo caute agere velint Creditores qui pecuniam dant  
quæ Bodmeri necesse est, ut inquirentur utrum aliorum  
quam ipsorum Exercitorum pecunià navis sit instructa,  
& ita ad sit instrumentum tale, quod vocatur *Wielbruf*/  
ne in damnum incidant.

Th. XXVII.

Ceterum non inutiliter forsitan hic quaeritur an, si *Uxor con-*  
currat cum istiusmodi Creditore bodemeria, qui ex *currens cum*  
pressâ hypothecâ munitus est, uxor debitoris, an inquam *Creditore*  
illa ratione datis illata, in nave, si forte nihil magis in bo- *bodemeria.*  
nis debitoris mariti supersit quam sola navis, præferenda *ratione do-*  
sit? quod sane secundum jura Justiniana communiter *ris non præ-*  
affirmant Doctores per *l. 12. C. qui pot. in pign. nov. 97. c. 3.*  
& 4. & §. 29. *Inst. de act.* ubi uxorem omnibus mariti Cre-  
ditoribus, per consequens etiam anteriorem expressam  
hypothecam habentibus prætulit Justinianus; quamvis  
contraria Sententia, mulierem scilicet legalibus &  
tacitam hypothecam habentibus Creditoribus quidem  
præferri, anterioribus verò expressam hypothecam ha-  
bentibus cedere, in praxi magis recepta & æquior senten-  
tia sit. Imò cum jure Patriò mulier non solum postponatur  
Creditori expressam anteriorem, sed & posteriorem  
hypothecam habenti, idq; ideo quoniam uxoris dos ob-  
ligata est pro debitis mariti constante matrimonii con-  
tractis; ideo eò minus dubii erit, quin etiam Bodemeria  
creditori postponatur. Tandem etiam ipsam Rempubli-  
cam creditricem, & fiscum in contractu Bodemeria, si nul-  
la constitutio particularis obster, cedere, nullus dubito.

Th.

*nec respu-  
blica nec  
Fiscus.*



Jam accedimus ad personam Exercitoris visuri, quis sit respectu Ejus Effectus Bodemeria. Est autem ille iterum vel *onerofus* vel *lucrarorius*. Onerofus est, quod teneatur ex contractu Magistri, vel Exercitoria actione, vel conditione ex moribus, nonnunquam etiam actione quod iussu, ad id, ut reddat pecuniam creditam, in ea bonitate, qua tempore contractus fuit, cum usuris promissis, facta nimirum in singulos menses, septimanas & dies computatione, nisi, quod ut plurimum fieri solet, in totam navigationem unicum fenus, finita navigatione semel de tota sorte solvendum, constitutum sit. Nec est quod hanc dispositionem qua tenetur Exercitor ex contractu Magistri, iniquitatis quisquam accusare velit, cum enim hi, qui cum Magistro contrahunt ignari sapius sint conditionis Magistri, propter navigandi necessitatem equum fuit eum, qui Magistrum navi praeposuit, teneri *l. i. pr. ff. de Exerc. Act.* Accedit quod qui aliquem praeposuit is clara & aperta voce dicere videatur: *Hunc ego praeposui, qui volet, cum eo contrahat;* inde nulla exceptiones, non versa sorte in navis usum peruntia credita, & si quaerantur aliae hujus conditionis, Exercitori opitulantur, sed conventus de fanore nautico, facta legitima a Creditore probatione in continenti cogitur solvere, nec refert utrum in praepositionis formula facultas ac potestas mutuum sumendi expressa sit nec ne, quia eo ipso, quod eum Magistrum navigationi praeposuit, omnia ei simul tacite concessisse videtur, sine quibus ea exerceri commode nequit, unde recte id extenditur eo, ut mutuum nihilominus Magistri accipere possint, tamen si Exercitor in praepositionis formula expresso id prohibuerit, quia easum

*Respectu Exercitoria Effectus iterum est vel onerosus vel lucrarorius.*

sum summæ necessitatis semper excepisse, nec de eo cogitasse præsumitur Exercitor, & quamvis de eò cogitari, hæc tamen prohibitio propter utilitatem & necessitatem navigandi nihil operatur, eum ei quod publicè utile est privatorum pactis derogari non posse certum sit.

Th. XXIX.

Sed si plures sint Exercitores, quomodo Creditori adversus Eos competat Actio, an contra quemcunque solidum an pro ratâ parte, adhuc paucis quaero? Et constat perspicuè ex l. 1. §. fin. & l. 2. ff. de Exer. Act. singulos in solidum teneri, ne, qui cum unò contraxit in plures adversarios præter intentionem suam distringatur. Nec obstat huic legi l. fin. §. 5. ff. Naut. Caup. ubi dicitur quod si plures navem exercent, unus quisque pro parte quâ navem exercet conveniatur, non quidem, quasi hæc lex loquatur de iis, qui per se navem exercent, priores verò de his qui per alium exercent, quæ Accursii conciliatio est, sed quod hæc lex loquatur de actione in factum ex delictò vel culpâ nautarum, illæ vero de Exercitoriâ ex contractu, idque ideò, quia illa in duplum est ex quasi delictò Exercitoris, cui imputatur quod malorum hominum operâ in nave usus fuerit, hæc verò est ex contractu Magistri quem Exercitor navi præposuit. Unde quilibet Exercitor ex suo quasi delictò tenetur pro sua parte, ex contractu autem Magistri in solidum ob rationem ante allatam. Grotius equidem lib. 2. de jure belli & pacis cap. 11. n. 13. iniquitatis jus nostrum Civile accusare nititur, quasi naturali æquitati non conveniat, ut ex factò Magistri Exercitores singuli in solidum teneantur, cum illa satis habeat, si pro suis singulis partibus, quas in nave habent conveniantur, nec publicè id utile sit, cum homines hęc

*Si plures sint Exercitores singuli in solidum teneantur.*

*aliud dicendum de actione in factum, quæ in duplum est.*

*Unde refutatur Grotius qui Jus Civile in hoc iniquitatis arguit.*

F ipsò

VENT  
RS.  
LIE



ipso ab exercendis navibus absterreantur, dum nimirum metuere ipsos necesse est, ne ex facto Magistri in infinitum teneantur, addens præterea apud Hollandos hanc legem Romanorum non servari, imo contra constitutum esse, ne actione Exercitoria universi etiam amplius teneantur, quam ad æstimationem navis, & eorum quæ in nave sunt. Sed enim verò hæc Grotii rationes, quod pace Summi Viri dixerim, tanti non sunt, ut æquitati Juris Civilis quidquam detrahant, quoniam justum absque dubio & æquum est principium, ut is qui cum uno contraxit, actionem suam in multos divisim dirigere non cogatur, ne sic multis judiciis vexetur. Nec mores Hollandorum, ad quos prævocatur, ad moralitatem vel æquitatem hujus quæstionis quidquam conferunt, cum non exemplis sed legibus & rationibus judicandum, imprimis verò in Hollandiâ ut plurimum tales Exercitores communem cassam habeant, ex quâ sine prolixitate processus, justo petitori satisfaciat, ut sic non opus sit Exercitores, vel unum in solidum vel divisim convenire; alias negotiationi majus periculum immineret, si qui Magistro solidum credidit à singulis Exercitoribus suo periculo partem tantum repetere possit. Hinc quoque testante Marquardo de commerc.

Habet m.  
men Exerci-  
tor, qui soli-  
dum solvit,  
actiones su-  
as eorum  
coexercito-  
res:

lib. 1. cap. 8. n. 40 alibi jus nostrum Civile tanquam magis æquum, hodiernum usu observatur. Caterum dicta cætenus vera sunt, si, quod unus Exercitorum conventus in solidum præstiterit, id à cæteris quos solidum solvendò liberavit, pro partibus eorum rursus consequatur, vel actione pro Socio, si Exercitores sint Socii, vel communi dividendo, si Socii non sint. His enim actionibus cessantibus quisque Exercitorum non tenetur, nisi pro parte, ne Exercitores in damno versentur l. 1. ff. d. Instit. Act. v. Borcb.



v. Borckholt. Comm. Inst. l. 4. tit. 7. §. eadem ratione num. 8.  
conf. disputat. Dn. D. Barthii de Magistro navis cap. 3. §. 17.  
Atque hæc de oneroso effectu respectu Bodemeræ respectu Exer-  
citoris Lucratorius Effectus respectu Eius est ut omne  
lucrum & emolumentum ex pecuniâ nauticâ proveniens  
sicut omne damnum, ad ipsum, non ad Magistrum  
spectet, nisi is simul sit Exercitor.

Lucrum ex  
pecuniâ  
nauticâ ac-  
cipit Exer-  
citor

Th. XXX.

Respectu Magistri effectus Bodemeræ etiam  
est vel onerosus vel lucrativus. Onerosus est quod  
ipse vel personali actione conveniri possit excontra-  
ctu à se ipso celebrato ad exsolvendum id, quod in con-  
tractum deductum est, vel reali, si pignus adhuc possi-  
deat. Est enim in liberâ electione Creditoris, utrum pi-  
gnori incumbere, an Magistrum actione personali di-  
rectâ civili, an Exercitorem utili prætoriâ actione conve-  
nire velit. Et hoc modo conventus Magister ob pecuniam  
nauticam non potest ullâ exceptione se tueri, nec Credito-  
ribus in locum suum Exercitores aut Conductores navium  
substituere, quasi in ipsorum non suum usum ac commo-  
dum pecuniâ sit consumpta, sed cogitur ipse Creditoribus  
cum quibus ipse contraxit, satis facere, relicto sibi suo ad-  
versus Exercitores & alios jure, quemadmodum judica-  
tum in Patria anno 1656. 17. April. In Sachen Andreas  
Berenberg contra Henrich Hardorp hisce formalibus;  
P. P. Das der producirte Bodmeren Brieff bey Wûrden/und  
selbigen Infolge Beklagter die eingellagte 1687. M. 8. sch.  
Ktrn. zu bezahlen schuldig sein soll, und wird ihm sein  
regress wieder seine Rheder und Befrachtere vor-  
behalten D. V. R. W. quod ampliatur, ut procedat  
F 2 etiam

Respectu  
Magistri  
effectus on-  
erosus est,  
quod possit  
conveniri  
vel reali vel  
personali a-  
ctione,



etiamsi Magister navis nudus saltem Minister sit, nullam habens in nave partem, qualis terminò nauticò vocatur Ein *Schiff*er quod etiam in terminis ita iudicatum in Patria annò 1656. 17. April in causa *Johan Berenberg* contra *Peter Schröder*. Quod si Magister navis suam partem quam in nave habet, expresse sub fœnore nauticò oppignoravit, & postmodum ista pars Creditoribus non sufficit, tum in Eventum, persona & cetera Magistri bona Creditoribus sunt obligata, uti iudicatum in Patria annò 1656. d. 13. Mart. in causa *Franz Schleuer* contra *Andreas Röver* hisce form: Erkennen die zur Admiralität deputirte Herr und Bürgerein contumaciam vor Recht daß Kläger die eingeklagte 448. M. aus dem verbodneten 16. Part Schiffs / und wo solches nicht zureicht / aus Beklagten anderen Gütern zu suchen befügt sein soll D. W. N. W. priusquam tamen ad ista bona Magistri deveniatur videndum annon ex nave satis fieri possit, uti iterum iudicatum in Sachen *Johann Berenberg* contra *Johann Claussen* anno 1659 28. April. Quod si vero nec bona reliqua Magistri sufficiant, ceteri Exercitores in subsidium tenentur; si tamen illegitimò modò i. e. absque necessitate & eò in locò, ubi Exercitores præsentés fuere, Magister navis Bodemariam contraxerit, Exercitores quidem adhuc tenentur, (nisi cum Magistrò navis colluserit Creditor) damnus tamen quod inde in Exercitores redundare potest solus Magister ferre & refarcire tenetur, nullò ipsi relicto adversus Exercitores suos regressu *Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 32. ib. würde ein Schiff*er ohne Noth muthwillig das Schiff verbod.

*Parte Magistri oppignorata non sufficiente, persona ipsius est obligata*

*nisi ex ipsa nave Creditoribus satisfieri possit*

bodmen/so soll der Schiffer den Schaden denn die  
 Abeder darauff rechnen können aus seinen Beutel zu  
 erstatten schuldig sein. Nonnunquam etiam in famia per-  
 perua, relegati ex urbe, afficiuntur *Stat. Hamb. p. 2. tit. 12.*  
*art. 4. ib.* derselbe Schiffer soll wenn er alhie wieder  
 angelanget vor einen unehrlichen Mann gehalten/  
 auch in dieser Stadt und derselben Gebieth nicht ge-  
 duldet werden. *Et seq. art. quod ex Ordinatione nautica*  
*saepius allegata nonnunquam ad poenam Corporalem &*  
*capitis extenditur tit. 6. art. ibi* nach Gelegenheit an Leib  
 und Leben gestrafft werden. Merito autem hęc consti-  
 tuta sunt poenę, ut his deterriti Magistri navium non tam  
 facile profliant ad talem actum qui Dominis navium s.  
 Exerccitoribus uti ingens quandoque commodum ita ma-  
 ximum etiam afferre potest detrimentum. Lucratorius  
 Effectus Bodemeria respectu Magistri navis est quod fiat *Lucratorius*  
 Dominus pecuniarum seu rei sub foenore nautico data, & ideo *effectus re-*  
 ad quodcunque id necessarium putaverit ad id pecuniam *spectu Ma-*  
 impendere potest; quamvis autem Dominus sit, pecunia *gistri est ut*  
 tamen data, quod notandum contra communem regu- *fiat Dominus*  
 lam *res perit suo Domino* non perit ipsi sed creditori, uti *pecunie cre-*  
 supra dictum est. *dite.*

Th. XXXI.

Addenda hic est quaestio utrum, si Magister navis. *Creditor Bo-*  
 qui pecuniam accepit sub Bodemeria, in itinere ob im- *demeria ob*  
 minens periculum jactum mercium facere cogatur, Cre- *jactum mer-*  
 ditor bodemeria non minus quam ceteri, quorum mer- *cium non*  
 ces per jactum salva mansere, ob salvam sortem suam te- *tenerur de*  
 neatur de Avaria, sive de contributione? quod negatur *avaria*  
 non solum ob expressum textum in *Stat. Hamb. p. 2. tit.*  
*12. art. 6. ibi* von Bodmercy Selbe ist man nicht schuldig  
 F 3 have-



haveerey zu bezahlen ; sed etiam ob sequentes rationes. Primo enim onus contributionis tantum iis incumbit, qui sunt Domini navis & mercium, quæ per jactum salvæ factæ, non autem iis qui nullas in nave merces, sed jus saltem aliquod nempe pignoris habent. Sed in istas ob susceptum periculum necesse est, ut Creditor bodemeriz avariam solvat, non minus quàm Assecuratores, qui quàmvis non sint Domini mercium, pro quibus asssecurarunt, Avariaz tamen sumtus solvere tenentur. Verum respondeo hic notabilem intercedere differentiam inter asssecurationis & Bodemeriz contractum. Asssecurator enim omne periculum in se suscipit & ad omnis damni restitutionem se obligat ; qui autem pecuniam mutuo dat, & in securitatem crediti carinam navis sibi oppignorari curat, hoc saltem periculum in se suscipit, ut, si carina navis perierit, sortem ipsam perdat, illà autem salvà sortem cum usuris recipiat. Secunda ratio est quod pro conservandà pecunià nauticà propriè jactus non fuerit factus. vid. l. 2. §. 2. ff. ad L. Rbod. is. Weyssii tractat. von Avarien. Accedit tertio quod navis pecunià nauticà physice non sit onerata, nec ista pecunià ad augendum periculum quidquam contulerit, nec hæc in nave existat, per consequens nec de eo solvenda erit Avaria.

*quavis Asssecurator de eâ ob diversas rationes teneatur.*

Th. XXXII.

Inter Affinia Bodemeriz refertur (1) Asssecratio, quæ est Conventio de periculò navis vel mercium aliò transvehendarum suscipiendò, & convenit cum Bodemeriz in eò quod utraq; incertum periculum, sed illa quidem mercium, hæc vero pecuniæ creditæ contineat vid. Hug. Grot. d. J. B. & P. l. 2. c. 12. n. 23. Marquard. d. jur. merc.

*Affinia Bodemeriz sunt Asssecratio & Fenus restre*



*Mercat. lib. 3. c. 13.* (2) fœnus quasi nauticum seu terre-  
stre, quod ad similitudinem fœnoris nautici contrahitur,  
quando non tam periculum navigationis subest, quàm  
alterius itineris vel rei, ut si periculò meò alicui dem pe-  
cuniam, aliquid meò nomine in locò peregrinò emendi,  
aut si athletæ pecuniam credam, unde se alat & exerceat,  
hòc pactò, ut si vincat, reddat sortem cum usuris, si vinca-  
tur nihil reddat, & si quæ sunt aliæ hujus fœnoris Species  
de quibus videri potest *l. 5. ff. de Naut. fœn.* ibique DD.  
Cæterum pecunia trajectitia non tam affinis Bodemerix  
est, quàm Synonymum ejus, nisi quòd in hòc ab eà diffe-  
rat, quòd pecuniam trajectitiam non præcisè in usum  
navis ut bodemeria, sed simpliciter credi solitum fuerit  
cum potestate utendi, quomodo libuerit.

*Et quodam-  
modo pecu-  
nia trajecti-  
tia,*

Th. XXXIII.

Restat, ut de processu formà in actionibus bodeme-  
rix instituendis solità pauca addamus. Quemadmodum  
autem jam olim de submersis navibus & bonis naufrago-  
rum Imp. Honorius & Theodosius decreverunt, ut le-  
vato velò, i. e. summario processu (si enim ordinario pro-  
cessu causa cognoscatur, tum, donec sententia ferenda,  
judices, ne viderentur, velò obduci solebant *Panciroli. 2.  
Variarum lect. 47.*) cognoscatur: *l. 5. C. de naufrag.* ita hodie  
in omnibus fermè rebus maritimis breviter & summarie  
absque strepitu juris proceditur, adeòque etiam actiones,  
quæ pro bodemerix prosequendâ competunt, summario  
ut plurimum instituuntur processu, observatis se. essen-  
tialibus tantùm processus requisitis. Videtur enim  
exigere æquitas, ut qui commodum navigationis pecuniâ  
suâ promoveri student longò processuum sufflamine non  
decineantur, sed citra prolixitatem audiantur, judicentur,  
&

*Actiones Bo-  
demerix si-  
ne strepitu  
judicii sum-  
marie sunt  
decidenda*



& illud quod ipsis jure competit, sine morâ consequantur. Solent autem in plerisque civitatibus maritimis peculiaria collegia & judicia maritima constituta esse, in quibus controversiæ nauticæ cum similibus summariter ventilantur & examinantur, & à quibus, nisi magna summa sit, Appellatio facile non conceditur *Conf. art. 3. tit. 2. Ord. Nav. Civit. Hanseatic.* In Patriâ eum in finem constitutum est Collegium quod vocatur Admiralitatis in quò res maritimæ quàm citissimè cognoscuntur & adjudicantur, unde si instrumentum nautici fœnoris quod producit Creditor absque vitio sit, idque juratò is obtinuerit, incontinenti ad solvendum reus condemnatur nullis Exceptionibus ipsi nisi sint prægnantissimæ, opitulantis. Et scribit Kurike *Comment. ad dict. Const. Nav. tit. 6. in pr. inf.* reperisse se quendam de fœnore nauticò conventum & convictum, Exceptionem solutionis quidem in Executione objecisse, ast ad eandem probandam non admissum esse, antequàm rei judicatæ satis faciendò, tantum pecuniæ, quantum alter pratendebat, judicialiter deposuisset, idque Gedani ita judicatum esse. Simile Exemplum habet Loccen, *de jure marit. lib. 2. c. 6. in f.* In Patria quoque anno 1655 in causa **Wilken Broede** contra **Claus Schröder** contigit, ut reus conventus de Nauticò fœnore exceperit se jam solvisse partem crediti, sed nihilominus ad solvendam totam summam condemnatus fuerit, salvâ ipsi suâ reconventionem cum Actore instituendâ, hæc enim in fine sententiæ addita sunt verba: und wird **Beflagten** im fall Er wegen eingewandten **exceptionen** Klägers **Spruchs** zu erlassen nicht gemeinet seine reconvention wieder selbstgen hienit reserviret, und vorbehalten / **D. W.**

*Contra instrumentum  
Bodemeria  
nulla  
exceptiones  
admittuntur.  
ne quidem  
solutionis*

Atque

Atque hæc sunt B.L. qua de Bodemeria pro viri-  
bus hæc vice exhibemus, plura quæ adduci commodè  
potuissent vel etiam debuissent ulteriori & solidiori elab-  
orationi, si vires & vitam Deus concesserit, reservantes.  
Cæterum quoniam non dubitamus ex instrumentò quò-  
dam favoris nautici naturam hujus negotii clariorem  
aliquò modò fieri posse, idèd copiam istiusmodi instru-  
menti, prouti eam ex Patria accepimus, hic subjicimus :

**J**HANN. von Hamburg / Schiffer nechst Gott von  
meinem Schiff / genant Victoria, groß ungefehr 300.  
Lasten jehz bereit liegend vor Amsterdam / und mit  
dem ersten guten Winde / so Gott verleihen wird zu  
segeln nach Lissabon / wo selbstn meine rechte Entla-  
dung sein soll / bekenne hiemit empfangen zu haben von  
Euch N. die Summa von 600 rth. mddasß auff Bod-  
meren / und rechte avonture von der See auff mein  
vorbemeltes Schffstel / und Schiffs-Geretschafft /  
wie ichs nun zur Zeit führe / welche avonture und peri-  
culen von der See geendiget sein sollen / und die Bod-  
meren davon verschienen sein 24. Stunde nachdem ich  
mein Anker werde haben fallen lassen auff der Abt-  
de oder den Haven des Plazes von Lissabon obbemelt /  
welche vorbenante Summa von 600. rth. und über  
dem das Aufsgeld davon für die Gefahr oder avonture  
von der See a 12. procent machende zusammen die  
Summa von 672. rth. ich gelobe zu bezahlen an Euch  
N. oder Ordre 8. Tagen nach meines Schiffe arrivement  
zu Lissabon / oder wor es seine Last brechen wird in gu-  
te gangbahren Silber kostlos und schadelos. Zu Vol-  
thung dessen verbinde ich erstlich mein vorbemeltes  
Schiff und dessen Geretschafft / auch meine Person /  
Güter / jezige und künfftige / beweg und unbewegli-  
che / dieselbe stellende unter Zwant realer Execution

G

aller

JEN  
RS.  
LIE

58) (50) (50)  
aller Herren / Höfen / Richter und Gerichte / renuncii-  
rend allen und jeden so diesen zu wieder / in sonderheit  
der regul: generalem renunciationem non valere, nisi  
specialis praeceperit. Ubrkündlich habe ich mit meiner  
gewöhnlichen Unterschrifte hievon 3. Bodmerey-Brie-  
fe eines Inhalts untergezeichnet / wovon / wenn einer  
bezahlt die anderen von keinem Wehrt sein. Actum Am-  
sterdam m. a. N. N.

*Corollaria.*

- I. Si ex pluribus fidejussoribus singulis, cum renunciatione expressa vel tacita exceptionis divisionis, in solidum obligatis unus integrum debitum solvit, antequam a Creditore ipsi cedantur actiones, contra Confidejssores non habet regressum, nisi inter ipsos Specialis interceperit conventio, vel tanquam Correi intervenerint.
- II. Perjurium quia tale poena externa in foro seculari non subiacet.
- III. Conjunctio conjugalium cum persona qua propter etatem ad generationem inhabilis est, magis est criminosa, quam pro legitimo matrimonio habenda.
- IV. Magistratui munera accipere licet, imo eadem simpliciter reculare in verendum; secus dicendum de Judice.

*Allegata sic emendanda sunt:*

Th. 1. pro l. 6. ff. de rei vind. lege l. 61. Th. 2. pro tit. 5. art. 8. lege tit. 5. art. 7. item pro tit. 6. art. 1. lege tit. 6. in pr. Th. 3. pro P. 4. Cap. 5. lege P. 4. C. 2. Th. 4. pro l. 6. C. Eod. lege l. 6. ff. Eod. Th. 6. pro tit. 5. art. 1. lege tit. 6. art. 1. item pro 3. Pol. 3. lege 3. Pol. 5. tit. in fine pro arg. l. 13. lege arg. l. 11. Th. 10. pro l. 2. §. 5. lege l. 2. §. 5. item pro l. 25. C. lege l. 5. §. 6. C. item pro l. 4. pr. ff. de Exor. Act. lege l. 4. pr. ff. de reb. Cred. Th. 16. pag. 27. pro tit. 6. art. 1. ibi: lege tit. 6. art. 1. ibi. Th. 18. pag. 31. ad allegatum Grotium adde lib. 3. item pro tit. 3. lege tit. 3. art. 9. Th. 19. in fine pro pag. 143. b. §. 149. lege pag. 293 §. 297.

58) (50) (50)





~~Wur~~ für den Lesesaal!

Halle, Diss., 1697 AK

ULB Halle  
002 274 884

3



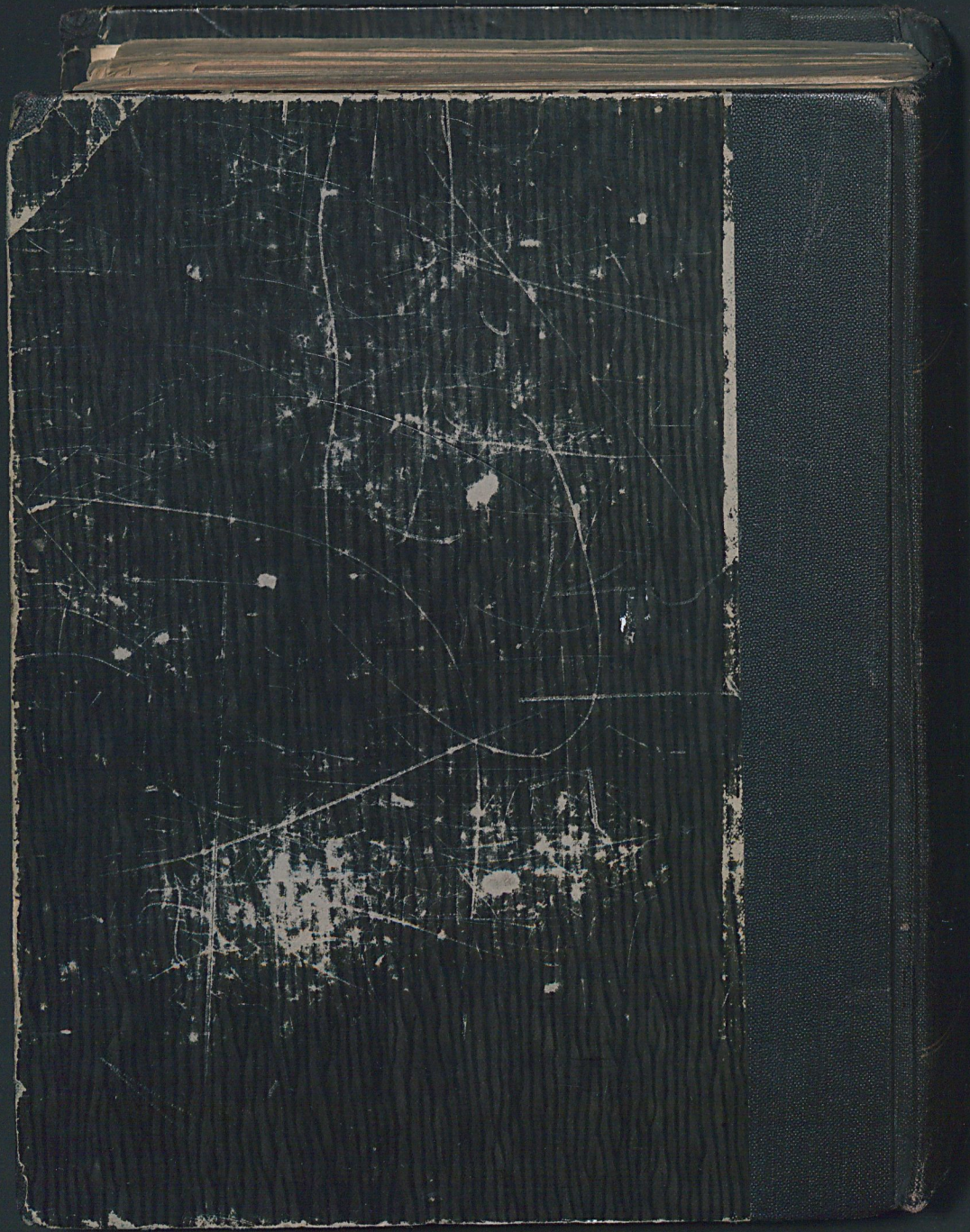
f

sb.



VJ 17









1697 40  
10

2. D. B. V. IV.  
ATIO JURIDICA SOLENNIS  
LOCO INAUGURALIS

DE  
**EMERIA,**

*Quam*  
MAGNIFICENTISSIMO,  
PRIMO PRINCIPE AC DOMINO,  
FRIDERICO WILHELMO,  
E BRANDENBURG. ELECTORATUS  
HEREDE. &c. &c. &c.  
ACADEMIA FRIDERICIANA  
ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ  
P R Æ S I D E

**NRICO BODINO,**  
BRANDENB. CONSILIARIO ECCLESIAST.  
MAGDEBURGENSI GRAVISSIMO, PROFESSORE  
ORDINARIO, ET FACULT. JURID.  
h. s. DECANO,  
PROMOTORE AC HOSPITE  
SVO DEVENERANDO,  
PRO LICENTIA  
rôque jure honores & privilegia Do-  
ta quandocunque capessendi,  
EMB, ANNO M DC XCVII.  
oris ante- & pomeridianis  
AUDITORIO MAJORI  
o Eruditorum examini submitte  
S RADEMIN Hamburgensis.

E MAGDEBURGICÆ,  
NIS JACOBI KREBSII, ACAD, TYPOGR,

